

INNEHÅLL

AVSNITT	SIDA
Bedömning av måluppfyllelsen budgetåret 2000	1
Verksamhetsöversikt och finansiering	9
Försäkringsmarknadsområdet	12
Kreditmarknadsområdet	18
Värdepappersmarknadsområdet	26
Sammanställning över vissa väsentliga uppgifter	34
Ersättningar och förmåner	36
Finansiell del	37

BILAGOR

1. Verksamhetsmålen 2000
2. Sammanfattande resultatbedömning
3. Styckkostnader för väsentliga slutprestationer
4. Attitydundersökning

BEDÖMNING AV MÅLUPPFYLLELSEN 2000

ALLMÄNT OM BUDGETÅRET

Den goda ekonomiska tillväxten, både i Sverige och internationellt, präglade de finansiella marknaderna under 2000. Stark efterfrågan, låga nominella räntor och positiva framtidsförväntningar bidrog bl.a. till en stadig utlåningstillväxt på kreditmarknaden. En ytterligare faktor var de stigande fastighetspriserna.

Läget på fastighetsmarknaden har av erfarenhet en särskild betydelse för finansmarknaden och den finansiella stabiliteten. En stor del av kreditgivningen i ekonomin är relaterad till byggande och till omsättning av olika slags fastigheter och priserna varierar över konjunkturcykeln. På toppen av rådande högkonjunktur noterades därför kraftiga prisuppgångar.

På aktiemarknaden blev utvecklingen dramatisk. Kännetecknande för året var både ett starkt och ihållande intresse för aktieplaceringar och en genuin osäkerheten om framtiden. Såväl volatiliteten som börsomsättningen nådde rekordnivåer. Efter att ha stigit mycket kraftigt mot slutet av 1999 och i början av 2000, föll aktiepriserna i stort sett kontinuerligt från mitten av mars månad till årets slut. Till en del sågs detta som en rekyl på de realistiskt höga prisnivåer som hade etablerats i första hand i IT-relaterade företags aktier och i den tunga telekomsektorn.

I den rapport till regeringen om "Finanssektorns stabilitet" som Finansinspektionen (FI) lämnade 1 november 2000, konstaterades att stabilitetsläget hade förbättrats jämfört med 1999. För banker och övriga institut på kreditmarknaden noterade FI en begränsad riskuppbyggnad. Kapitalstyrkan i instituten var tillfredställande, väl över lagstadgade miniminivåer. I de övriga sektorerna framstod även försäkringsbolagen och värdepappersbolagen över lag som stabila och rimligt väl konsoliderade.

I FI:s tillsynsuppdrag ingår att identifiera och analysera risker och riskuppbyggnad som kan leda till störningar i det finansiella systemet. Det gäller inte bara att täcka in de mest sannolika utvecklingsförloppen utan FI måste även kunna analysera och bedöma mindre sannolika scenarier.

Av de riskfaktorer som skulle kunna ändra förutsättningarna och leda in utvecklingen i en sämre bana låg flertalet, enligt FI:s bedömning, på det internationella planet under 2000. Betydande finansiella obalanser, hög volatilitet och tecken på osäkerhet på de ledande börserna var några omständigheter som uppmärksammades. Plötsliga omvärderingar och förändringar i stämmningsläget skulle kunna leda fram till riskaversion och finansiell instabilitet. Bilden komplicerades mot slutet av året av den tvära uppbromsningen av den amerikanska ekonomin.

EFFEKTMALEN

FI:s del av de övergripande effektmålen som rör det finansiella systemet är följande.

- **att** bidra till stabiliteten i det finansiella systemet genom tillsyn av finansiella institut,
- **att** bidra till konsumentskyddet på det finansiella området genom tillsyn av stabiliteten i enskilda finansiella institut, genom utarbetande och tillsyn av regler för institutens information och klagomålshantering samt genom behandling av klagomål av principiell karaktär.

Åtgärder som vitas för att stärka stabiliteten eller för att förbättra konsumentskyddet skall vägas mot eventuella negativa effekter på det finansiella systemets effektivitet.

Hur FI efterlevt dessa krav som tillsynsmyndighet kommer i det följande att övergripande redovisas i termer av stabilitet, effektivitet och konsumentskydd. Den närmare redovisningen av väsentliga prestationer i FI:s tillsynsverksamhet 2000 framgår av de tre följande områdesavsnitten.

STABILITETEN

Målformuleringarna visar att stabilitetstillsynen är central. Detta sammanhänger med den typ av risker som avser hela det finansiella systemets stabilitet, de s.k. systemriskerna. Enskilda banker och andra finansföretag har svårt att fullt ut beakta dessa risker i sina rörelser. De långsiktiga samhällekonomiska kostnader systemriskerna ger upphov till tenderar att underskattas av aktörerna på marknaderna. Störningar som uppstår i en del av det finansiella systemet kan snabbt spridas på ett sätt som enskilda företag eller aktörer varken kan överblicka eller hantera. Tidigare erfarenheter från Sverige och senare års finansiella kriser från andra delar av världen talar här sitt tydliga språk.

En viktig uppgift för reglering och tillsyn är att korrigera för detta förhållande och bidra till ökad stabilitet. Det sker bl.a. genom att särskilda krav uppställs på kapitaltäckning och riskkontroll i företagen under tillsyn. Såväl internationellt som på hemmaplan har dessa delar av den finansiella tillsynen successivt utvecklats i riktning mot mer förebyggande insatser i form av riskanalyser och en mer aktiv riskkontroll för att ge största möjliga effekt.

FI har under budgetåret 2000 avgränsat och prioriterat de egna insatserna på följande sätt för att nå bästa resultat med tillgängliga resurser.

FI:s undersökningar och riskkontroll

Vid ingången till budgetåret 2000 bedömde FI att kreditgivningen skulle expandera och kunna leda till en successiv riskupbyggnad i banker och kreditinstitut. Det var därför angeläget att ägna företagens kredit- och marknadsrisker särskild uppmärksamhet.

FI:s uppföljning under året omfattade både kreditriskexponeringen mot hushållen och mot företagssektorn. Efter genomgångar såväl generellt som med enskilda företag på basis av riktade enkäter och platsundersökningar, bedömde FI att institutens riskkontroll var tillfredställande. Undersökningarna tog särskilt sikte på den ökande blankoutlåningen, lånen till IT-sektorn och den nya ekonomins företag, expansionen av hushållens fastighetsrelaterade lån samt kontrollen av belåningsvärden för aktier.

På marknadsriskområdet visade FI:s platsundersökningar brister bl.a. vad gäller rutiner för intern kontroll, mätmetoder avseende ränterisker samt oberoendet vid kontroll av risker inom treasuryverksamheten. Den 1 september tillkom ett nytt allmänt råd om institutens hantering av marknads- och likviditetsrisker som kan användas som stöd i det fortsatta tillsynsarbetet. FI:s undersökningar och uppföljningsåtgärder resulterade i en ökad medvetenhet på marknaden om de grundläggande standardkrav FI ställer. I början av 2000 gjorde FI även en systematisk genomgång i större banker och kreditinstitut av tillämpning och status för ledningsprövning.

De operativa riskerna identifierades som ett viktigt område för stabiliteten, inte minst mot bakgrund av uppgången i handeln och omsättningen på aktiemarknaden och ett ökat beroende av datoriserad verksamhet i värdepappersbolagen. Erfarenheterna från förra årets omfattande kontroller och uppföljning inom IT-området hur instituten rustade och anpassade sina IT-system inför millennieskiftet och skottdagen år 2000 har följts upp. Specialgranskningar har genomförts av värdepappersbolagens belåning av aktier, och FI har i kontakt med instituten påtalat vikten av en kontinuerlig anpassning av belåningsgränserna till kursutveckling och volatilitet.

På försäkringsområdet har omsvängningen mot lägre avkastning i kapitalförvaltningen och lägre konsolideringsgrader i flera skadeförsäkringsbolag gjort att FI prioriterat tillsynen av skadebolagen solvens och reservsättning. I riktade undersökningar har reservsättningsrisker, intern kontroll och hanteringen av koncerninterna transaktioner granskats.

I tillväxthänseende dominerar livförsäkringsbolagen kraftigt. Under en stor del av 2000 redovisade dessa mycket hög avkastning och konsolidering. Ett växande gap mellan totalavkastning och återbäring till försäkringstagarna föranledde granskningar av livbolagens återbäringspolitik för att säkerställa att bolagens interna mål och riktlinjer följdes.

Internationell samordning

Samgåenden mellan finansiella företag och förvärv förutsätter prövning och tillstånd. FI granskar effekter som kan uppstå på kapitaltäckning, riskexponering mm. Framväxten av större och mer komplexa koncerner, med verksamhet i flera länder, får även andra återverk-

Effektmålen

ningar. Kraven på samordning och informationsutbyte mellan berörda tillsynsmyndigheter skärps.

Det finns anledning att särskilt framhålla vikten av ett väl fungerande samarbete med de europeiska och nordiska tillsynsmyndigheterna. Det senare förstärktes genom ett MoU-avtal som undertecknades under våren 2000 med verkan på tillsynen inom kredit-, försäkrings- och värdepappersområdet. Vidare slöts ett särskilt samarbetsavtal beträffande tillsynen över Nordea, som efter flera förvärv nu driver verksamheter i Sverige, Finland, Norge och Danmark. På försäkringsområdet medförde etableringen av If i Sverige och Norge motsvarande åtgärd med avtal som förtydligar hur tillsynen ska bedrivas.

Även på börsområdet har samverkan med utländska myndigheter ökat under året. Det är bl.a. OM-gruppens etablering av Jigsaw, ett koncept med börsverksamhet i England och back-office i Sverige, som ställt nya krav och resulterat i utökade resursinsatser från FI:s sida.

Nya regler och tillsynsmetoder

Viktiga bestämningsfaktorer för FI:s agerande och påverkan på stabiliteten kommer från den finansiella lagstiftningen. FI har därför lagt ner betydande kapacitet på det utvecklingsarbete som rör regelgivningen, under budgetåret 2000 framförallt inom ramen för Baselkommittén för banktillsyn och inom EU. FI har i de sammanhangen aktivt bidragit utifrån ett flertal nyckelpositioner.

Arbetet ledde vid utgången av budgetåret fram till ett förslag som omfattar nya internationellt harmoniserade kapitaltäckningsregler för kreditinstitut och värdepappersbolag. Förslaget lägger grunden till att förstärka riskkontrollen och skärpa kraven vad gäller den publika redovisningen och informationsgivningen från berörda företag på kredit- och värdepappersområdet.

Parallellt genomfördes ett genomgripande internt utvecklingsarbete med sikte på att anpassa FI:s strategier och angreppssätt i linje med de krav som formulerats internationellt. FI:s formella organisationen ändrades per 1 september 2000 och ett omfattande metodutvecklingsarbete inleddes under andra halvåret för att förändra inriktningen på analys- och undersökningsverksamheten och börja bygga

upp en bättre kapacitet för riskanalyser och riskbedömningar (se avsnittet om metod- och verksamhetsutveckling).

Syftet är att ta vara på förbättringsmöjligheter och ytterligare effektivisera den stabilitetsinriktade tillsynen. Genom en mer aktiv, riskinriktad tillsyn kan FI i ökad utsträckning påverka utvecklingen i framförallt de större systemviktiga koncernerna och företagsgrupperna. Samtidigt görs en allmän översyn av de tillsynsmetoder som tillämpas för flertalet små och medelstora institut.

Den undersökning om attityder till FI som genomfördes mot slutet av 2000 bland ca. 400 finansiella företag täckte bl.a. in frågor om platsundersökningar och betydelsen av FI:s operativt inriktade tillsynsverksamhet under budgetåret. Av de tillfrågade svarade 41 % att FI:s undersökningsverksamhet haft ganska eller stor betydelse för den finansiella marknaden. Det kan i sammanhanget nämnas att under 2000 kostade FI:s nationella platsundersökningar 10,5 miljoner kronor eller 8 % av FI:s totala kostnad.

Av de 13 största koncernerna och företagsgrupperna, som mer frekvent berörs av FI:s operativa tillsyn, svarade drygt hälften, 52 %, att FI:s undersökningsverksamhet haft ganska eller mycket stor betydelse för marknaden. På frågan om denna del av tillsynen haft betydelse för det egna företags verksamhet svarade 69 % ganska eller stor betydelse.

Stabilitetsrapporten och verksamhetsmål 1

De stabilitetsinriktade analyser FI gjort har brutits ned på kreditmarknads-, värdepappers- och försäkringsområdet. Underlag från undersökningsverksamheten och andra erfarenheter från tillsynen har utnyttjats. Viktiga slutsatser av denna analys och marknadsöversikt har sammanfattats ovan. Resultaten har tidigare redovisats i mer utförligt form i den rapport som lämnades till regeringen 1 november 2000, "Finanssektorns stabilitet".

Verksamhetsmål 1 om att instabilitet eller andra störningar i det finansiella systemet tidigt skall identifieras är därmed uppfyllt.

Effektiviteten

Flera av de komponenter som bygger upp den stabilitetsinriktade tillsynen har stor påverkan på effektiviteten och funktionsförmågan i den finansiella sektorn. Regelgivningen

Effektmålen

är exempel där kraven ställs höga på anpassning till ändrade förutsättningar på marknaderna och på att upprätthålla likvärdiga spelregler. De satsningar FI gjort under budgetåret för att samverka med andra tillsynsansvariga inom EU samt, på det globala planet, inom Baselkommittén, har i hög grad skett för att undanröja eller förhindra effektivitetsproblem.

Avvägningen vid ny regelgivning

Även i andra sammanhang måste FI väga in och ta hänsyn till de negativa effekter på det finansiella systemets effektivitet som kan uppstå när reglerande åtgärder sätts in, t.ex. för att stärka stabiliteten eller förbättra konsumentskyddet. Så har också skett under 2000. Ny regelgivning har genomgående föregåtts av behovs- och konsekvensanalyser liksom resmissförfaranden. Den har därefter begränsats till ett fåtal föreskrifter och allmänna råd, vilket närmare framgår av den områdesvisa återrapporteringen nedan.

Den betydelse som regelgivningen har på det finansiella området bekräftas i den företagsenkät som genomfördes under hösten. Av svaren framgår bl.a. att 68 % av samtliga tillfrågade ansåg att FI:s föreskrifter och allmänna råd haft stor betydelse för den marknad där de driver verksamhet. Av de 13 största finansiella koncernerna och företagsgrupperna svarade 84 % att betydelsen var ganska eller mycket stor.

FI har också lagt ökad vikt vid utformning och språk i samband med att gamla författningar setts över. Betydelsen av att kontinuerligt driva detta arbete framgick av FI:s undersökning av attityder bland företagen under tillsyn. Många av de mindre företagen riktade kritik mot FI:s föreskrifter och allmänna råd med hänvisning till brister i överskådlighet och enkelhet.

Marknadsövervakningen

Den tillsyn FI driver för att upprätthålla och stärka förtroendet för värdepappersmarknaden är nära kopplad till de effektivitetsmål som finns uppställda. Utvecklingen på aktie- och derivatmarknaderna med växande transaktionsvolym och stor volatilitet i kurser ställer såväl marknadens aktörer som tillsynsmyndigheten inför stora utmaningar.

Fler regelöverträdelser kunde noteras under 1999 och i viss mån även under år 2000. De

utredningar av insiderbrott och kursmanipulationer FI svarade för gav viktiga bidrag till den kedja av marknadsövervakning där också Ekobrottsmyndigheten ingår. Under 2000 överlämnades totalt 14 ärenden till EBM, en ökning med 3 från 1999. Under 1998 överlämnades 3 ärenden.

Det bör här framhållas att de flesta företagen under tillsyn betygsatte denna del av den finansiella tillsynen högt i höstens attitydundersökning. Samtidigt ifrågasatte en bred majoritet av de tillfrågade företagen tillräckligheten, dvs. marknadsövervakningens frekvens och omfattning. Förstärkningar av FI:s marknadsövervakning och börstillsyn och av Ekobrottsmyndighetens kapacitet leder till fler och snabbare utredningsprocesser och en högre grad av måluppfyllelse.

Intern kontroll

Värdepappersmarknaderna hamnar ofta i fokus vid den granskning och uppföljning som sker av bristande regelefterlevnad. FI har formulerat en särskild aktionsplan för att stärka förtroendet för värdepappersmarknaden. Som ett led i uppföljningen av denna genomförde FI dels de satsningar under 2000 som nämnts inom marknadsövervakningen, dels undersökningar av värdepappersbolagens etiska regler och rutiner för intern kontroll och för att säkerställa en standard på godtagbar nivå.

Erfarenheterna från försäkrings- och kreditmarknadsområdet visar också på betydelsen av att det sker en fortlöpande uppföljning av internkontrollen, särskilt i mindre och medelstora institut där kapaciteten är begränsad och där interna oberoende granskningsfunktioner kan saknas.

Sanktioner

I några fall har de regelöverträdelser som FI identifierat och utrett lett fram till formella sanktioner.

FI återkallade i början av året tillståndet för Lernesjö Kapitalförvaltning att driva värdepappersrörelse då bolaget inte levde upp till gällande standardkrav. På kreditmarknadsområdet meddelade FI i april en varning till Custodia Credit p.g.a. otillåten inlåningsverksamhet och brister vad gäller exponeringar och kapitalbas för rörelsen. Folksam Liv och Folksam Sak meddelades i december 2000 en erinran efter en felaktig transaktion från livbolaget

Effektmålen

i strid med försäkringsrörelselagens bestämmelser.

Sanktionerna har en omedelbar effekt i de enskilda fallen, men kan också föranleda åtgärder med längre verkan kopplade till FI:s uppföljning. Besluten offentliggörs, vilket gör att flertalet av marknadens aktörer märker av den övervakning och kontroll FI svarar för.

Ett gott konsumentskydd

Som framgått ovan har FI under 2000 fortsatt att föra upp frågor om affärsmoral, internkontroll och regelefterlevnad på institutens dagordning, vilket erfarenhetsmässigt har genomslag och representerar en typ av förebyggande tillsyn som är angelägen sett från kundernas perspektiv. FI höjer på det sättet ”verkkningsgraden” av regelgivningen och av olika aktionsplaner och bidrar till konsumentskyddet.

På kredit- och värdepappersområdet har platsundersökningar genomförts för att kontrollera institutens klagomålsrutiner. Brister har härvid identifierats och åtgärdats. På försäkringsområdet har den fortsatta uppföljningen av bolagens rutiner för personskadereglering haft en framträdande plats under 2000. Även om handläggningstiderna alltjämt är långa har bolagen blivit uppmärksammade på rådande brister i kapacitet och kompetens och förbättringsarbeten har inletts.

Mot bakgrund av den snabbt växande användningen av Internet i den finansiella sektorn genomförde FI en specialstudie för att belysa och diskutera problemställningar ur såväl företagets som kundernas perspektiv. I april månad presenterades rapporten ”Internet och finansiella tjänster” och den bidrog bl.a. till en intensiv diskussion om rådande brister i konsumentskyddet och om möjligheter att åtgärda dessa. För FI var det angeläget att höja medvetenheten på marknaden och påverka företagen att lägga större vikt vid konsumentskyddsaspekter i produkt- och systemvecklingen.

En fråga som aktualiserades av media under sommaren var brister i kreditupplysningsföretagets information om privatpersoners betalningsanmärkningar och kreditmissbruk. Frågan bedömdes som principiellt viktig både med hänsyn till personlig integritet och med hänsyn till kvaliteten i de register som utnyttjas för kreditupplysningar av bl.a. bankerna. På

initiativ av FI togs under hösten beslut om att inleda en gemensam utredning med DataFI.

När det gäller det löpande samarbetet på kundområdet berör detta i första hand Konsumentverket. FI och KOV har ett särskilt samarbetsavtal som tydliggör respektive ansvar inom konsumentområdet. Därtill kommer FI:s fortsatta engagemang och stöd för det viktiga arbetet med information och rådgivning som sker vid Konsumenternas Bankbyrå och Konsumenternas Försäkringsbyrå.

FI och KOV har under hösten 2000 fört en dialog med branschorganisationerna i den finansiella sektorn om vägar att bredda rådgivningsbyråernas insatser till att även omfatta handel och placeringar i värdepapper och fonder.

Effekterna av här redovisade prestationer, tillsammans med de prestationer som i övrigt redovisas i årsredovisningen, har verksamt bidragit till finansiell stabilitet, effektivitet och gott konsumentskydd under 2000.

Det *generella återrapporteringskravet* i regleringsbrevet om att FI ska lämna sin bedömning av om effektmålen uppnåtts är härmed uppfyllt.

METOD- OCH VERKSAMHETSUTVECKLING

Allmän inriktning

FI genomförde ett kvalitetssäkringsarbete under 1998 och 1999 för att förutsättningslöst pröva myndighetens angreppssätt och de arbetsmetoder som tillämpades. En av slutsatserna var att FI behövde kraftsamla på flera områden för att förstärka det interna kvalitetsutvecklingsarbetet. Härvid betonades:

- målstyrningen och kopplingen mellan mål och prestationer/produkter i tillsynen,
- dokumentationen av de väsentliga tillsynsprodukterna (krav på innehåll),
- dokumentationen av FI:s arbetsrutiner och arbetssätt, inklusive formerna för uppföljning av resultat och effekter.

Som ett resultat påbörjade FI under 2000 ett mer omfattande förändringsarbete. Det resurstillskott som FI erhöll för budgetåret, totalt 13 miljoner kronor, tog bl.a. sikte på undersökningsverksamhet och metodutveckling. Resurs-

Effektmålen

förstärkningen blev därmed en viktig faktor. Ett antal utvecklingsprojekt initierades och drevs under året. På basis av de förslag som arbetades fram under våren och sommaren togs beslut om att verksamheten skulle processinriktas för att möjliggöra ett bättre resursutnyttjande och en fungerande, löpande kvalitetsuppföljning.

Avsikten med de nya rutiner för planering och uppföljning som presenterades under 2000 är att de ska ge positiva resultat i FI:s tre huvudprocesser:

- tillsyn,
- tillstånd och regelgivning, samt
- processen för stabilitetsanalys.

Med verkan fr o m 1 september 2000 trädde en ny organisation i kraft. Processägare och processledare utsågs för här nämnda huvudprocesser. Den formella organisation ändrades enligt följande.

- Tre nya riskanalysenheter tillskapades för att förstärka riskfokuseringen med inriktning på kredit- och markandsrisker, försäkringsrisker och operativa risker.
- För 13 större finansiella koncerner/ företagsgrupper utsågs särskilda koncernansvariga med uppgiften att vara kontaktpersoner och samordnare för FI:s undersökningsarbete och kommande riskbedömningar för respektive koncern.
- För att nå effektivitetsvinster sammanfördes FI:s arbete med övergripande stabilitetsanalyser och med all institutrapportering och statistik till en central avdelning, Strategi & Analys.

I december genomfördes ytterligare en omprioritering mot bakgrund av den ökade belastningen på värdepappersmarknadsavdelningen. För att tillföra avdelningen mer resurser i marknadsövervakningen och börstillsynen, överfördes ansvaret för FI:s tillsyn av fondbolag och värdepappersfonder till Försäkring. Avdelningen bytte namn till Försäkring & Fonder.

Effekter av förändringsarbetet

I syfte att nå största möjliga effekt av omläggningen 2000 valde FI att kombinera en allmän översyn av hur verksamheten ska be-

drivas (processinriktningen) med en serie metodprojekt bl.a. för den operativt inriktade tillsynen och riskanalysen (utvecklingen av verksamhetens produkter). Som framgår av sektorredovisningen från områdena kredit, försäkring och värdepapper har betydande tid lagts på de olika metodprojekten, arbeten som kommer att fortgå även under 2001.

För 2000 visar FI:s redovisning att sammanlagt 10.300 arbetstimmar lagts på metodutveckling. Detta utgjorde en kraftfull investering för att bygga upp en ny tillsynsplattform för FI. Av total arbetad tid under året utgjorde dessa timmar 4 %.

Prioriteringen av utvecklingsarbetet 2000, i linje med regleringsbrev och riktlinjerna i budgetpropositionen, medförde med nödvändighet att resurser drogs undan från den löpande tillsynen. Av den tid som avser verksamhetsgrenen tillsyn utgjorde de satsade timmarna en andel på 18 %. Den högsta metodutvecklingsandelen för tillsynsgrenen redovisades på försäkringsområdet, 35 %, medan denna på kredit- resp. värdepappersområdet uppgick till 13-14 %. Totalt uppgick FI:s kostnader för metodutvecklingen till ca. 8 miljoner kronor.

Förutom FI:s budgetramar kom personalomsättningen efter hand att utgöra en allt mer kännbar restriktion. Omsättningen, räknad på medeltalet anställda, ökade från 6 % under 1999 till 13 % 2000 vilket bidrog till svackan i den löpande verksamheten. Till bilden hör att det blivit svårare att rekrytera för att möta högre krav på specialisering och expertkompetens i den finansiella tillsynen. Hela den finansiella sektorn är ju inne i en expansiv period med mycket hård konkurrens om arbetskraften. Ett särskilt projekt för personalutvecklingsfrågor och strategisk kompetensförsörjning har därför startat under 2000.

Klart är att kraven på den finansiella tillsynen håller på att förändras och skärpas. Kunskapen och teknikerna att mäta och hantera risker utvecklas snabbt i de finansiella företagen. Detta utlöser stora förändringar såväl på det nationella som det internationella planet vad gäller regelgivning, samarbete och förändrad tillsynspraxis. De senaste förslagen till reformerade kapitaltäckningsregler från Baselkommittén för banktillsyn är en god illustration till detta.

En viktig effekt av det förändringsarbete FI genomfört 2000 är att plattformen för den in-

Effektmålen

terna kvalitetsuppföljningen gjorts om. För det första finns nu tydligare kopplingar mellan mål och prestationer/produkter i tillsynen. För det andra har FI tagit fram nya kravspecifikationer vad gäller inriktning och produktinnehåll, väl i linje med god internationell tillsynspraxis på respektive område. För det tredje har nya rutiner för löpande verksamhetsuppföljning introducerats inom ramen för de tre huvudprocesserna.

Under startfasen, hösten 2000, när processorienteringen på allvar introducerades fick arbetet med att ta fram kvalitetsnormer och anpassa de interna uppföljningsrutinerna högsta prioritet. Detta påverkade flera andra aktiviteter, t.ex. gjordes inte någon extern granskning av utvalda platsundersökningar den gångna hösten på det sätt som skett tidigare. Dock utgör externa, objektiva utvärderingar och återföringar av synpunkter på angreppssätt och resultat alltså en mycket väsentlig komponent i den kvalitetssäkring FI avser att driva. Avsikten är därför att redan hösten 2001 återkomma till ett läge där externa utvärderare ges uppdrag att granska FI:s tillsynsverksamhet, då inte bara vissa utvalda undersökningsärenden efter tidigare års modell, utan även ett bredare granskning uppdrag av hur FI:s processstyrning och processledning har fungerat.

Trots en del "biverkningar" och resursproblem är den samlade bedömningen att förändringsarbetet under 2000 fört fram FI till en god position när det gäller att hantera och leva upp till högt ställda krav i tillsynen framöver. De genomförda satsningarna ska ses som investeringar för framtiden som ska säkerställa en bättre balans i verksamheten sett i ett längre tidsperspektiv.

Förändringarna på FI omfattar även byte av lokaler, från nuvarande läge mitt i city till området mellan Odenplan/Norrtull. Detta ska på något års sikt ge FI tillgång till mer kostnadseffektiva och mer ändamålsenliga lokaler.

VILKA PRESTATIONER ÄR RELEVANTA ATT MÄTA?

Som framgått av den tidigare redovisningen av FI:s metod- och verksamhetsutveckling har väsentliga delar av organisationen och angreppssättet i den finansiella tillsynen förändrats. Omläggningarna har resulterat i ett starkare fokus på koncern tillsyn, dvs. på FI:s bevakning och bedömningar av de stora, stabilitets-

viktiga instituten och koncernerna. Vidare har kapaciteten för riskanalyser stärkts.

För att bättre utnyttja tillgängliga resurser har en modell för processtyrning introducerats. Den bärande tanken är att bättre rutiner för planering och uppföljning ska ge positiva resultat i verksamhetens tre huvudprocesser; (1) tillsyn, (2) tillstånd och regelgivning samt (3) stabilitetsanalys.

FI:s interna rutiner för mätning och kvalitetssäkring anpassas nu successivt för att återrapporteringen och resultatredovisningen ska fungera i den nya miljön. Det är fråga om att mäta prestationsnära effekter, dvs. den påverkan och de effekter som FI kan hänföra direkt till huvudprodukterna i verksamheten. Viktiga indikatorer att följa är tidsåtgång och antal resp. typ av produkt med visst givet innehåll.

Huvudprocess: Tillsyn

Väsentliga produkter:

- Tillsynsrapporter
- Koncerttillsyn
- Börstillsyn
- Marknadsövervakning
- Riskanalyser inom centrala riskområden
- Samlade riskbedömningar för större systemviktiga koncerner/företagsgrupper

Huvudprocess: Tillstånd och normgivning

Väsentliga produkter

- Beslut i tillståndsärenden
- Föreskrifter och allmänna råd

Huvudprocess: Stabilitetsanalys

Väsentliga produkter:

- Årsrapporten om "finanssektorns stabilitet"
- Statistik

Det faktum att det nu ställs tydligare kvalitetskrav än tidigare utgör en viktig förutsättning. Kraven tar dels sikte på hur FI dokumenterar och i den löpande tillsynen tillämpar interna regler och arbetsmetoder, dels på innehållet i de produkter som tas fram.

Arbetet med att dokumentera och beskriva arbetsrutiner och lägga fast hur uppföljning framöver ska ske kommer att fortsätta under 2001. Fler funktioner kommer att omfattas,

Effektmålen

inklusive de som rör FI:s samordning och de interna stödprocesserna. När det gäller den återrapportering som görs i årsredovisnings-sammanhang vill FI prioritera uppgifter om inriktning, tidsåtgång och övrig resursåtgång på följande avsnitt, vid sidan av de tre huvudprocesserna.

<i>Internationella arbetsgrupper och kommittéer</i>
<i>Metodutveckling och kompetensutveckling</i>
<i>Extern och intern informationshantering</i>
<i>IT-system</i>

Det statistiska underlaget till resultatrapporteringen kommer FI internt att låta sammanställa per tertial, som ett led i den reguljära verksamhetsuppföljningen. Därtill kommer den löpande kvalitetssäkring som är kopplad till huvudprocesserna. Förslaget är att FI:s samlade återrapportering utifrån dessa underlag fortsättningsvis ska omfatta följande.

De metoder och angreppssätt FI valt för att driva huvudprocesserna och stödprocesserna ska redovisas.

Graden av tillämpning i organisationen ska redovisas, dvs. i vilken omfattning dokumenterade rutiner och angreppssätt fått genomslag vid produktionen av FI:s huvudprodukter och vid prestationer i samordningen och i stödprocesserna.

Uppgifter om tidsåtgång/resursåtgång per produkt. Statistiken ska dels kunna belysa effektivitetsaspekter på den verksamhet FI driver, dels visa vilka prioriteringar som gjorts och att rätt produkter producerats.

Uppgifter om faktiskt uppnådda effekter av FI:s resursinsatser.

I det senare fallet finns goda möjligheter att presentera ett brett urval av statistik och indikatorer från de tre huvudprocesserna, t.ex. antal ärenden eller undersökningar av visst slag, FI:s observationer om brister eller missförhållanden samt de åtgärder som beslutats. Därtill kommer FI:s bedömningar av effekter av de egna insatserna.

I ökad utsträckning bör dessa bedömningar av uppnådda resultat bli föremål för extern utvärdering. Detta kan med fördel ske med

hjälp av referensgrupper och olika konsekvensanalyser och genom särskilda granskningar utförda av externa revisorer.

Slutligen bör flera sätt att mäta och utvärdera komma ifråga framöver. Ett exempel, som FI provat under 2000, är att utnyttja enkäter för att fånga upp attityder och omdömen i instituten och på marknaderna. Ett lämpligt återkommande inslag i FI:s årsredovisningar är att presentera:

genomförda attitydmätningar i företagen under tillsyn och de slutsatser som FI dragit av dessa mätningar.

VERKSAMHETSÖVERSIKT OCH FINANSIERING

FINANSINSPEKTIONENS ROLL

FI:s uppgift är att utforma regler för finansiell verksamhet, lämna tillstånd samt utöva tillsyn. FI övervakar att de företag som står under tillsyn bedriver en verksamhet som står i överensstämmelse med lagens regler och intentioner. FI följer trender och utveckling i enskilda företag och på branschnivå. Genom tillsynsinsatser övervakas utvecklingen i de finansiella företagen.

2 500 TILLSYNSOBJEKT

Under FI:s tillsyn står bl.a. bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker, kreditmarknadsbolag, försäkringsbolag, understödsföreningar, försäkringsmäklare, värdepappersbolag, fondbolag, OM Stockholmsbörsen AB, OM Räntebörsen AB, VPC AB och Bankgirocentralen.

LEDNING

Generaldirektör Claes Norgren är chef för myndigheten. Vid FI finns en styrelse med nio ledamöter. Under budgetåret 2000 bestod styrelsen av följande personer:

Generaldirektör *Claes Norgren*, ordförande
Riksbanksdirektör *Kai Barvell*,
Riksdagsledamot *Tom Heyman*,
Ekonomie doktor *Lars Hörngren*,
Generaldirektör *Karin Lindell*,
Riksdagsledamot *Carin Lundberg*,
Bitr. riksåklagaren *Solveig Riberdahl*,
F.d. direktören *Erland Strömbäck* samt
Direktör *Björn Svedberg*,
Personalföreträdare *Eva Ekström*, *Lea Sjöblom*.

VERKSAMHETSINDELNINGEN

FI:s verksamhetsindelning utgör grundstrukturen för årsredovisningen. Verksamheten indelas i tre *marknadsområden* och sex *verksamhetsgrenar*. Marknaderna är bank-, försäkrings- och värdepappersmarknaden. Verksamhetsgrenarna är analys och marknadsöversikt, tillsyn av finansiella företag, marknadsövervakning, tillstånd och anmälningar, regelgivning, samt samverkan och samordning. FI fullgör även *kanslifunktion* för Bokföringsnämnden och Insättningsgarantinämnden.

Analys och marknadsöversikt

Verksamhet för att hålla allmän uppsikt över eller följa utvecklingen på de finansiella marknaderna, såväl nationellt som internationellt. Produkter är den årliga stabilitetsrapporten, andra regeringsrapporter samt statistik.

Tillsyn av finansiella företag

Här ingår löpande arbete och utvecklingsarbete avseende kontroll av de finansiella marknaderna och instituten, bl.a. platsundersökningar, skrivbordsundersökningar, rapportanalyser och branschöverläggningar. Produkter är tillsynsrapporter och samlade riskbedömningar.

Marknadsövervakning

I verksamhetsgrenen ingår löpande arbete och utvecklingsarbete avseende utredningar om misstänkta insiderbrott och otillbörlig kurspåverkan. Viktiga produkter är tillsynsrapporter och insiderutredningar. Kostnaderna belastar till skillnad från övriga grenar enbart värdepappersområdet.

Tillstånd och anmälningar

Här ingår löpande arbete och utvecklingsarbete avseende tillståndsärenden, anmälningar, redovisnings-, konsumenträtts- och registerärenden m.fl. samt information och rådgivning knuten till dessa ärendeslag. Produkten är tillståndsbeslut.

Regelgivning

Här ingår löpande arbete och utvecklingsarbete avseende myndighetsregler samt information och rådgivning om regelverket. Förslag till nya eller ändrade regler skickas på remiss till berörda branschorganisationer och företag. Produkten är föreskrifter och allmänna råd.

Samverkan och samordning

Verksamhet som syftar till samverkan och samordning nationellt och internationellt samt extern information. FI medverkar inom ramen för denna verksamhetsgren i kommittéer, arbetsgrupper, konferenser och hearings samt lämnar remissvar. Även information och utbildning ingår, t.ex. redovisningsmöten, revisorsdagar samt beredskapsplanering.

Verksamhetsöversikt och finansiering

KOSTNADER OCH FINANSIERING

Kostnaden för FI:s verksamhet 2000 var 139 mkr (tabell 1), fördelat med 91 mkr på sakverksamhet och 41 mkr på stödfunktioner samt 7 mkr på kanslifunktionen. I stödfunktioner ingår samtliga avdelningars administration. Verksamheten finansieras med anslag. För att täcka kostnaderna tas tillsynsavgifter ut av företagen under tillsyn samt ansökningsavgifter. Avgifterna levereras till inkomsttitel på statsbudgeten. Huvuddelen av avgifterna är årliga tillsynsavgifter. Intäkter av olika avgifter framgår av bokslutet (not 3). Tillsynsavgifterna är obligatoriska. Ansökningsavgifter tas ut vid prövning av ärenden där FI:s godkännande krävs. I tabell 1 redovisas kostnader per gren och område under en treårsperiod. Där framgår att kostnaderna för de tre områdena är relativt jämt fördelade. Dock har värdepappersområdet ökat kontinuerligt under perioden och är det område där FI år 2000 använde den största andelen av resurserna.

Den största verksamhetsgrenen är tillsyn av finansiella företag som år 2000 förbrukade knappt 30 % av FI:s resurser. Antalet arbetstimmar på denna gren är ungefär desamma som år 1999 varför ett ökat timpris förklarar huvuddelen av kostnadsökningen på 4,7%. Den näst största grenen är tillstånd och anmälningar som förbrukade 22 % av resurserna under året. Ökningen av antalet arbetstimmar på grenen tillstånd och anmälningar var markant mellan 1998 och 1999, men endast marginell mellan 1999 och 2000. Kostnadsökningen på 4,5% förklaras därför även här huvudsakligen av ett ökat timpris. När det gäller grenen regelgivning har nedlagd arbetstid dock ökat markant under treårsperioden vilket förklarar kostnadsökningen på 42 % mellan 1999 och 2000. Kostnadsminskningen mellan 1999 och 2000 för analys och marknadsöversikt (-4,4%) samt marknadsövervakning (-9,2%) förklaras av minskat antal arbetstimmar på dessa grenar.

Tabell 1. Kostnader, inkl. pålägg för stödfunktioner, per verksamhetsgren och marknadsområde, tkr, löpande priser.

Verksamhetsgren	Försäkringsmarknadsområdet			Kreditmarknadsområdet			Värdepappersmarknadsområdet			Summa		
	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000
Analys och marknadsöversikt	5 462	5 420	5 436	8 669	8 525	8 485	5 847	6 057	5 200	19 978	20 002	19 121
Tillsyn av finansiella företag	10 433	11 133	13 934	16 030	15 320	12 674	8 156	9 657	11 184	34 619	36 110	37 792
Regelgivning	2 827	3 597	4 491	2 345	3 716	5 295	1 853	1 313	2 476	7 026	8 626	12 262
Tillstånd och anmälningar	9 489	9 854	9 854	7 936	8 548	8 306	6 802	9 336	10 826	24 227	27 738	28 985
Samverkan och samordning	9 505	9 089	8 308	7 901	9 467	8 694	3 163	3 979	6 596	20 569	22 534	23 599
Marknadsövervakning	0	0	0	0	0	0	7 834	11 004	9 997	7 834	11 004	9 997
Summa	37 716	39 093	42 024	42 882	45 575	43 454	33 655	41 345	46 279	114 253	126 014	131 757
Kanslifunktion										4 642	6 502	7 135
Totalt										118 895	132 516	138 892

Kostnader för internationellt arbete

I regleringsbrevet efterfrågas kostnader för internationellt arbete, som ingår i samverkan och samordning. Kostnaden var 15,4 (+2,7) mkr, fördelat med 5,3 (+0,2) mkr på försäkrings-, med 5,7 (+0,2) mkr på kredit- och med 4,4 (+2,3) mkr på värdepappersområdet. Ökningen på värdepappersområdet förklaras av förberedelser för IOSCO-årsmötet 2001 samt av ett ökat deltagande i olika arbetsgrupper.

FI deltog under året i 64 internationella arbetsgrupper varav det prioriterade EU-arbetet tog 33% av resurserna. I tabell 3 redovisas kostnaderna för grupper och arbetsområden.

Tabell 2: Kostnad för internationellt arbete, tkr, löpande

Internationellt arbete	1998	1999	2000
Int. arbetsgrupper	8 621	9 335	10 411
Samarb. utl.tillsynsmynd.	1 676	1 056	1 197
Konf., projekt, remisser	2 085	2 313	3 811
Summa	12 382	12 703	15 419

Tabell 3: Kostnad för int. arbetsgrupper, tkr, löpande

Internationella arbetsgrupper	2000	Andel
IOSCO	2 108	20%
Övrigt globalt samarbete	3 408	33%
EU-gruppen FESCO	770	7%
Andra EU-grupper	2 674	26%
Övrigt europeiskt samarbete	829	8%
Nordiskt samarbete	622	6%
Summa	10 411	100%

Verksamhetsöversikt och finansiering

Antalet internationella arbetsgrupper bestäms i hög grad av de åtaganden som följer av EU-medlemskapet. Därutöver är Sverige som G-10-land deltagare i andra fora. Antalet arbetsgrupper FI deltar i är i stort oförändrat jämfört med föregående år. Den ökning av kostnaderna som ägt rum förklaras främst av förberedelser för IOSCO-konferensen 2001, en ökad aktivitet i Baselkommittén för utveckling av de nya kapitaltäckningsreglerna samt EU-relaterade arbetsgrupper inom värdepappersområdet.

RESURSTILLSKOTT 2000

FI erhöll i budgetpropositionen för år 2000 ett resurstillskott på brutto 13 miljoner kronor. I budgetpropositionen anges vad gäller användandet: *”Förstärkningen bör användas med huvudsaklig inriktning på tre områden: förstärkning på grund av ökade arbetsuppgifter, förstärkt operativ tillsyn samt förstärkt metodutvecklings- och utredningskompetens”*.

FI genomförde under 2000 en genomgripande omorganisation, i vilken resurstillskottet på 13 miljoner kronor utgjorde ett viktigt bidrag för att skapa en modern tillsynsmyndighet. FI:s analys av framtida krav på verksamheten, liksom erfarenheter från de senaste årens kvalitetsarbete, ledde fram till slutsatsen att en genomgripande förändring var nödvändig.

Den nya organisation som gäller fr.o.m. september 2000 kännetecknas av en stark riskfokusering och ett utvecklat koncernperspektiv i tillsynen. Den innehåller tre nya riskanalysenheter, med totalt 30 tjänster, med inriktning mot kredit- och marknadsrisk, försäkringsrisker samt operativa risker. Vidare finns tre tillsynsenheter med 26 tjänster. För de 13 systemviktiga koncernerna har koncernansvariga utsetts.

Den nya organisationen bygger på tydligt identifierade produkter och processer. En viktig nyhet är den processstyrning som introducerats, med särskilt utsedda processägare och processledare.

De viktigaste produkterna är samlad riskbedömning, tillsynsrapporter, stabilitetsrapporten, statistik, föreskrifter och allmänna

råd samt tillstånd. Produkten samlad riskbedömning bygger på en ny modell där FI ska analysera och mer ingående bedöma balansen mellan kapital och risker i de större koncernerna och företagsgrupperna.

Arbetet med metodutveckling av den nya tillsynen var en högt prioriterad fråga vid tillskapandet av den nya organisationen. Enheten för metodutveckling förstärktes därför och ny avdelning, Strategi & Analys, bildades för att ansvara för övergripande analyser och samordna FI:s arbete med all rapportering och statistik.

Omsättningen och aktiviteterna på värdepappersmarknaden har under de senaste åren ökat dramatiskt. Antalet börsbolag ökar och det finns nu tre marknadsplatser i Sverige. Detta sker parallellt med att börsmarknaderna i hela världen genomgår stora förändringar. Samtidigt utvecklar värdepappersbolagen också nya verksamheter, produkter etc.

De nya marknadsplatserna och den höga aktiviteten på värdepappersområdet kräver en ökad bevakning. Samtidigt har FI uppmärksammat ett ökat antal regelöverträdelse. Detta märks tydligt bl.a. i utvecklingen av antalet misstänkta fall av insiderbrott och otillbörlig kurspåverkan samt försenade anmälningar från personer med insynställning. Vidare kräver FI:s tillsyn över värdepappersfonder och fondbolag mer resursinsatser för tillståndsgivning och löpande övervakning.

Dessa förhållanden gjorde att FI under året genomförde en annan förändring i organisationen. Tillsynen av fonder och fondbolag har flyttats till Försäkring i syfte att frigöra resurser på värdepappersavdelningen för marknadsövervakningen och börstillsynen.

Av ovan framgår att någon ”öronmärkning” inte gjorts av det tillskott FI erhöll per den 1 januari 2000. Medlen har nyttjats för att bygga upp en ny plattform för tillsynen. Denna nya plattform innebär ett bättre resursutnyttjande samtidigt som de i budgetpropositionen gjorda prioriteringarna har uppnåtts.

Den övriga åiterrapporteringen nr. 8.1 om redovisning av hur resurstillskottet för år 2000 använts är härmed fullgjord.

FÖRSÄKRINGSMARKNADSOMRÅDET

INLEDNING

På försäkringsmarknadsområdet ansvarar FI för tillsynen och frågor som rör försäkringsbolag, understödsföreningar och försäkringsmäklare - totalt omkring 2000 tillsynsobjekt, varav ca. 35 livförsäkringsbolag, 450 skadeförsäkringsbolag, 120 understödsföreningar, 1000 försäkringsmäklare och 400 mäklarbolag.

ANALYS OCH MARKNADSÖVERSIKT

Syftet med verksamhetsgrenen analys och marknadsöversikt är att följa utvecklingen på de finansiella marknaderna. Arbetet baseras på egna utredningar och egen statistikproduktion, statistik från instituten samt extern information. Produkter är regeringsrapporter, främst den årliga stabilitetsrapporten, samt statistik.

Arbetet med metodutveckling avseende de riskfokuserade projekten: solvens (skade), reservsättning (skade resp. liv), matchnings- och placeringsrisker samt återförsäkring har fortgått under året. På vissa områden, t.ex. skadebolagens reservsättning, är slutförandefasen påbörjad. På andra områden, t.ex. livförsäkringsbolagens solvens, befinner sig arbetet i ett inledande skede.

Vad gäller insatserna på försäkringsmarknadsområdet avseende *verksamhetsmål 1* om att tidigt identifiera instabilitet eller andra störningar i det svenska finansiella systemet hänvisas till redogörelsen i det inledande avsnittet om stabilitetsmålet.

TILLSYN AV FINANSIELLA FÖRETAG

Verksamhetens syfte är att övervaka att aktörerna på de finansiella marknaderna följer lagar, förordningar och andra regler. Verksamheten bedrivs i form av olika undersökningar, granskning och kontroll av rapporter samt branschöverläggningar. Metodutveckling ingår.

Tillsynsinsatser och företagens regelefterlevnad

Platsundersökningar och annan tillsyn

Platsundersökningar delas in i huvudgrupperna allmänna platsundersökningar och

riktade platsundersökningar. Allmänna undersökningar omfattar i regel hela verksamheten i ett institut och blir därför mer generella till sin natur, även om tonvikten kan läggas på vissa områden eller företeelser. Allmänna undersökningar sker i regel hos nyetablerade företag och i företag under förändring. Riktade platsundersökningar används då man vill studera en viss funktion eller företeelse. Med hemlandstillsyn avses tillsyn över svenska finansiella instituts filialverksamhet i EES-området.

FI har under året påbörjat 68 och avslutat 93 platsundersökningar inom försäkringsområdet (tabell 4).

Av de påbörjade platsundersökningarna var 67 enligt inspektionsplan och 1 ad hoc undersökning.

Tabell 4: Antal avslutade platsundersökningar

<i>Platsundersökningar</i>	1998	1999	2000
Nationell tillsyn	84	87	90
<i>varav allmänna</i>	57	32	18
<i>varav riktade</i>	27	55	72
Hemlandstillsyn	0	0	0
<i>varav allmänna</i>	0	0	3
<i>varav riktade</i>	0	0	0
Totalt	84	87	93

De avslutade platsundersökningarna fördelade sig på 18 allmänna undersökningar och 72 riktade undersökningar. 49 undersökningar gjordes hos större försäkringsbolag och understödsföreningar, dvs. institut med mer än 100 miljoner kr i balansomslutning.

Av de allmänna undersökningarna som företas hos t.ex. bolag under förändring torde besöken i sig påskynda vissa beslut centrala för verksamheten.

Av de riktade undersökningarna utgjorde 16 etikundersökningar, 13 år 2000-undersökningar, 10 undersökningar internkontroll, 8 reservsättningsrisker, 8 informationssäkerhet, 8 koncerninterna transaktioner, 5 personskadereglering, 2 marknadsföring/reklam, 1 utlagd verksamhet och 1 skadereglering.

Vid platsundersökningar kring etik m.m. framkom att företagen är väl medvetna om etikfrågor. Ambitionsnivån har dock varierat och medvetenheten om vikten av etikfrågor är

Försäkringsmarknadsområdet

större hos de större instituten. Platsundersökningarna har över lag skärpt medvetandegraden på detta område. Klagomålshandlingen är i stort tillfredsställande även om ytterligare förbättringar torde kunna nås hos samtliga institut. Då de gäller händelser av väsentlig betydelse (FFFS 1999:7) har vissa brister i omfattningen och innehållet av bolagens riktlinjer konstaterats och åtgärdats. Även brister vad gäller instruktioner om penningtvätt (FFFS 1999:8) har uppmärksammats och åtgärdats.

Undersökningar kring intern kontroll visar att de mindre företagen ofta har brister i interna instruktioner och riktlinjer och att de saknar en intern oberoende granskningsfunktion. Situationen har efter påpekanden från FI avhjälpats genom att en eller flera styrelseledamöter påtagit sig ansvaret för dessa uppgifter.

Undersökningar kring informations-säkerheten visar att flera företag kan uppnå förbättringar, vilket följs upp av FI. De undersökningar som gjorts kring reservsättning som ett led i metodutvecklingen redovisas på annan plats. De undersökningar som gjorts rörande koncerninterna transaktioner visar att samtliga undersökta företag har utvecklade system för sådana transaktioner.

Platsundersökningarna kring personskadereglering har i huvudsak inriktats på de två senaste årens aktivitet i särskilt utvalda akter. Resultatet av undersökningarna visar att de finns stora skillnader mellan bolagen. Företagens unika organisationer gör att indelningen av skadorna och därmed även hanteringen skiljer sig åt t.ex. genom riktlinjer för hur många skador en handläggare bör ha. Omfattande organisatoriska förändringar har genomförts sedan FI:s rapport 1998:6, Försäkringsbolagen och de trafikskadade i syfte att förbättra skadehanteringen.

Fokuseringen på personskadehanteringen har bl.a. inneburit att bolagens ledningar uppmärksammats på organisatoriska problem och avrapporteringen i flertalet ledningar har förbättrats. Handläggningstiderna i bolagen är fortfarande långa och det är brist på kvalificerade handläggare. FI kommer därför att fortsätta arbetet på detta område.

FI har under året genomfört en omorganisation och infört en processtyrd arbetsmodell i syfte att effektivare fokusera på tillsyn över stabilitets- och systemviktiga institut och institutgrupper samt stärka riskanalysen inom

väsentliga riskområden. Försäkringsmarknadsavdelningen har från den 1 december bytt namn till Försäkring & Fonder och erhållit ansvaret för tillsynen av fondbolag och fonder. Samtliga anställda på avdelningen har genomgått omfattande utbildning. Omorganisationen har inneburit att planeringen och utförandet av vissa tillsynsaktiviteter minskats och senarelagts för att lämna plats åt en omfattande metodutveckling.

Tabell 5: Arbetstid i timmar för platsundersökningar

Platsundersökningar	1998	1999	2000
Nationell tillsyn	4 874	5 524	3 783
Varav allmänna	2 387	1 877	1 452
Varav riktade	2 487	3 647	2 331
Hemlandstillsyn	123	82	61
Varav allmänna	123	82	61
Varav riktade	0	0	0
Totalt	5 110	5 606	3 844

I bilaga 3 redovisas styckkostnader för platsundersökningar.

Av den totala arbetstiden på platsundersökningar svarade de större försäkringsbolagen för närmare 80 %.

Av de riktade platsundersökningarna har 20 % av arbetstiden lagts på typiska risker på försäkringsområdet, 30 % på operativa risker varav ungefär hälften på risker kring intern kontroll.

Sammanfattningsvis kan konstateras att tiden för platsundersökningar har minskat med 1 762 arbetstimmar. Trots detta är antalet avslutade undersökningar på en något högre nivå än tidigare år. Minskningen av arbetstiden beror på den omfattande metodutveckling som pågår inom avdelningen, omorganisationen och att tillsynsenheten har haft och fortfarande har vakanta tjänster.

FI har meddelat tre sanktioner enligt försäkringsrörelselagen. Ett föreläggande meddelades en understödsförening bl.a. på grund av brister i den aktuariella kompetensen. Bristerna har numera åtgärdats.

En erinran meddelades med anledning av brister i ett bolags skadehantering. Bolaget har redovisat för FI de åtgärder som vidtagits för att uppfylla FI:s krav.

En av FI:s prioriterade försäkringsgrupper har också meddelats erinringar för en otillåten

Försäkringsmarknadsområdet

ekonomisk transaktion från livbolaget till skadebolaget. Skadebolaget har numera återbetalat det aktuella beloppet till livförsäkringsbolaget.

Arbetet med en förstärkt tillsyn av försäkringsgrupper har påbörjats och kommer att utvecklas under år 2001. Kontakter med olika tillsynsmyndigheter har etablerats och försäkringsgrupper inom EU har fastställts.

Samarbetet med framförallt norska tillsynsmyndigheten har utvecklats. Samarbetet har bl.a. avsett metodutveckling avseende reservsättning i skadeförsäkringsbolag. Därutöver har en platsundersökning genomförts med personal från Kredittilsynet.

Metodutveckling för tillsynen

Av direkt nedlagd arbetstid på försäkringsområdet under 2000 har metodutvecklingen tagit 6 150 timmar eller 11 % i anspråk. Av denna tid har i sin tur åtgått nästan hälften till reservsättnings- respektive matchnings- och placeringsriskprojekten.

Vissa av de riktade platsundersökningarna har ägt rum som ett led i utvecklandet av förbättrade metoder för tillsynen. Projektarbetet kring solvens, reservsättning, matchnings och placeringsrisker och återförsäkring beräknas i huvudsak bli klara under år 2001.

Projektet Matchnings- och placeringsrisker innebär en kartläggning och analys av framförallt livbolagens hantering av matchningsproblematiken.

Gemensamt för solvens- och reservsättningsprojekten är att de drivs i separata projekt för liv- respektive skadeförsäkring. Målsättningen är att följa upp särskilt utvalda nyckeltal inom respektive område och att solvensen respektive reservsättningen testas genom olika stresstestscenarier.

För återförsäkringsprojektet sker en uppföljning av motpartens säkerhet och en kartläggning är planerad av de större försäkringsbolagens hantering av sina största riskexponeringar.

Verksamhetsmål 2 om att FI skall prioritera platsundersökningar och annan tillsyn särskilt avseende institut som har stor betydelse för stabiliteten i det finansiella systemet och stora försäkringsbolag samt prioritera metodutveck-

ling för tillsynen har uppfyllts såvitt avser försäkringsområdet.

Företagens regelefterlevnad

Samtliga år 2000-undersökningar avslutades i början av året. De undersökningar som gjordes av FI initierade och styrde förändrings- och säkerhetsarbetet på IT-området inom instituten.

Temaundersökningar har fokuserat på vissa specifika områden vilket tvingat instituten att uppmärksamma vissa områden, t.ex. vad som avses med "händelser av väsentlig betydelse". Temaundersökningar fokuserar ofta på problemuppfångning och vidareutvecklar bolagens hantering över organisationsgränser.

I undersökningarna redovisar FI uppmärksammade fel och brister i verksamheten och med anledning därav förs diskussioner med bolagets ledning för att understryka vikten av en korrekt regeltillämpning.

Allvarligare brister konstateras oftare i mindre institut. Många gånger finns det brister i interna instruktioner och riktlinjer. Många saknar även en intern oberoende granskningsfunktion. Förändringsarbetet i dessa institut tar i regel längre tid och kräver ofta många samtal och andra åtgärder från FI:s sida.

Samtliga undersökningar har inneburit att regeltillämpningen hos undersökta företag har förbättrats.

Verksamhetsmål 3 om att FI skall bidra till en hög efterlevnad av regler på det finansiella området är därmed uppfyllt såvitt avser försäkringsområdet.

REGELGIVNING

Arbetet med regelgivningen har under året huvudsakligen varit inriktat på en anpassning till de nya försäkringsrörelsereregler som trädde i kraft den 1 januari 2000 med övergångstid till den 1 januari 2002. De nya rörelsereglerna berör till största delen överskottshanteringen i livförsäkringsbolag och innebär bl.a. att en större del av de s.k. rapporteringsföreskrifterna måste ändras. Förändringarna i regelgivningen har inneburit att föreskrifter och allmänna råd har anpassats till de nya reglerna. I föreskrifterna om information till livförsäkringstagarna har omfattande förbättringar och ändringar vidtagits utifrån bl.a. den nya genomlysningssprincipen.

Tabell 6: FI:s regelgivning på försäkringsområdet

Regelgivning	1998	1999	2000
Nya föreskrifter	10	7	7
Ändrade föreskrifter	2	4	1
Upphävda föreskrifter	11	8	9
Nya allmänna råd	7	3	4
Ändrade allmänna råd	1	0	0
Upphävda allmänna råd	8	2	4

Under året har 11 nya föreskrifter och allmänna råd beslutats, vilka ersatt 10 gamla.

Av de 11 föreskrifterna och allmänna råden avser 10 i första hand att främja stabiliteten. Det kvarvarande - rörande information till livförsäkringstagare - kan sägas främja både stabilitet och konsumentskydd. Föreskrifterna och de allmänna råden bidrar till uppfyllandet av FI:s verksamhetsmål på detta område genom att klargöra för instituten vilka krav som gäller och vilka krav som FI utifrån de allmänna kraven i lagstiftningen ställer på instituten.

Under året har de inom FI som ansvarar för utarbetandet av författningar och allmänna råd genomgått en kurs i författningsskrivning. Syftet med kurserna har varit att få ett mer likformat utseende på författningarna, att göra dem mer lättlästa med ett tydligare språk. Regeringskansliets handbok i författningsskrivning är vägledande för FI.

Verksamhetsmål 4 om att regelgivningen skall bidra till stabilitet i och genomlysning av de finansiella instituten samt ett gott konsumentskydd samt att FI skall förenkla och begränsa regelgivningen är därmed uppfyllt såvitt avser försäkringsområdet.

Genomlysning av de finansiella företagens redovisningar

FI:s arbete med de finansiella företagens externa redovisning syftar till att externredovisningen skall utgöra ett bra underlag för de externa intressenternas uppföljning och bedömning av företagen. FI eftersträvar i sin regelgivning anpassning till moderna, internationella redovisningsprinciper. Därigenom främjas såväl ekonomiskt meningsfull redovisning som jämförbarhet med utländska finansiella företag.

Vad gäller regelgivningen har arbetet under året inriktats främst på följande områden: en fortsatt anpassning av föreskrifterna till följd av de nya försäkringsrörelsereglerna som trätt ikraft under året och vissa förtydliganden för understödsföreningar som från och med 1 januari 2000 skall tillämpa FI:s föreskrifter och allmänna råd vid upprättandet av årsredovisning.

Rådgivning och information i redovisningsfrågor sker dels genom telefonkontakter från institut, revisorer och andra intressenter, dels genom särskilda halvdagskonferenser, s.k. redovisningsmöten för institut och revisorer. Under året genomfördes redovisningsmötet för försäkringsföretag i december.

Verksamhetsmål 4 om en förbättrad genomlysning av företagens externa redovisningar är därmed uppfyllt såvitt gäller försäkringsmarknadsområdet.

TILLSTÅND OCH ANMÄLNINGAR

Verksamheten omfattar koncessioner av försäkringsbolag, tillstånd för försäkringsmäklarbolag och försäkringsmäklare, tillståndsprövning i övrigt samt meddelanden av dispenser bl.a. från placeringsreglerna i försäkringsrörelselagen. För försäkringsbolag med säte inom EES-området hanteras det underrättsförfarande som regleras i lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Fr.o.m. den 1 december 2000 omfattar verksamheten också tillståndsgivning för fondbolag och fonder.

Tillstånds- och anmälningsärenden

Fr.o.m. 1998 gör FI i samband med verksamhetsuppföljningarna en kvalitetsbedömning av ett antal faktorer i ärendehandläggningen av tillstånd och anmälningar. De faktorer som ingår i kvalitetsbedömningen är kompetens,

Försäkringsmarknadsområdet

erfarenhet, extern kommunikation, tekniska hjälpmedel, arbetsprocess och handläggningstider. Bedömningen görs av cheferna på rättsenheterna genom ett kvalitativt omdöme samt en kvantitativ värdering mellan 0-5 för var och en av de sex faktorerna, där fem är högsta betyg. Kvalitetstalet nedan (tabell 7) är ett medelvärde av de kvantitativa värderingar som gjorts under året.

Tabell 7: Kvalitetstal för tillståndsärenden

Kvalitetsbedömning	1998	1999	2000
Medelvärde	3,8	4,0	3,9

Bedömningarna under 2000 visar att kvaliteten i handläggningen av tillståndsärenden på försäkringsområdet i stort sett har bibehållits. En närmare redogörelse för kvalitetsutvecklingen lämnas nedan.

FI tog 1999 fram en rapport om åtgärder för att minska handläggningstider för tillståndsärenden. Handläggningstiden avser tiden från det att ansökningsavgiften för tillståndsärendet har betalats till dess ärendet har avslutats. Rapporten innehöll förslag om bl.a.:

- att utarbeta klara och tydliga instruktioner i vissa slag av ärenden,
- att tillsammans med företrädare för instituten vid förberedande möten gå igenom de uppgifter och det material som krävs vid omfattande ärenden.

Under 2000 har i syfte att minska handläggningstiderna bl.a. den inom avdelningen upprättade promemorian om att ansöka om koncession för försäkringsrörelse förbättrats och ändrats med anledning av de nya försäkringsrörelsereglerna som trädde i kraft den 1 januari 2000. En vägledande PM om Internet och försäkringsmäklari och gränsdragningen mellan tillståndspliktig och icke tillståndspliktig förmedlingsverksamhet har också upprättats. Ett syfte med båda promemoriorna har varit att minska antalet telefonförfrågningar och möten. En annan promemoria har också upprättats i syfte att effektivisera handläggningen av försäkringsmäklarärenden.

Antalet inkomna tillståndsärenden har ökat med 44 %, från 1 116 stycken 1999 till 1 608 stycken 2000. Antalet avslutade tillståndsärenden har ökat med 16 % från 1 192 stycken 1999 till 1 378 stycken 2000, vilket innebär att ärendebalansen har ökat under året.

Den totala sammanvägda handläggningstiden för samtliga ärenden har minskat från 55 dagar 1999 till 47 dagar 2000. Handläggningstiden för de olika ärendetyperna har dock utvecklats olika vilket framgår av tabell 8 nedan.

Tabell 8: Genomsnittlig handläggningstid i antal dagar

Tillstånds- och anmälningssärenden	1998	1999	2000
Aktier/andelar	-	85	6
Aukt./koncession	90	99	201
Avreg/omreg	31	25	22
Beståndsöverlåtelse	70	119	98
Bolagsordning	55	75	51
Gränsöverskr. i Sv.	-	38	27
Gränsöverskr. i utl.	-	41	62
Ledningsprövning	-	122	118
Mäklareregistrering	47	38	39
Mäklarereg-fondandel	136	47	45
Ägarprövning	-	24	147

Anm. Streck innebär att ärendetypen ej särredovisas det aktuella budgetåret.

För koncessioner har handläggningstiden ökat markant bl.a. beroende på tillämpningen av de nya försäkringsrörelsereglerna om vinstutdelning i livförsäkringsbolag. Även handläggningstiden för ägarprövningsärenden har ökat väsentligt. Detta beror huvudsakligen på ärenden med internationell anknytning, där skriftväxling med utländska myndigheter medfört tidsutdräkt. Den kraftiga minskningen för gruppen aktier och andelar beror på att endast två ärenden med kort handläggningstid avgjorts. För övriga ärendegrupper har en viss minskning av tiden för handläggning skett

I tabell 9 sammanfattas redovisningen av tillstånds- och anmälningssärenden.

Tabell 9: Nyckeltal för tillståndsärenden jfr med 1999.

Nyckeltal	Minskning	Oförändrat	Ökning
Avslutade ärenden			X
Handläggningsskvalitet	X		
Total handläggningstid	X		
Total ärendebalans			X

Verksamhetsmål 5 om att handläggningen av tillstånds- och anmälningssärenden skall vara snabb, kostnadseffektiv och hålla hög kvalitet samt att den genomsnittliga handläggningstiden för tillståndsärenden inte skall öka jämfört med budgetåret 1999 är till större delen uppfyllt såvitt gäller försäkringsområdet.

SAMVERKAN OCH SAMORDNING

Verksamheten har bedrivits via samverkan och samordning på nationell och internationell nivå samt genom arbetet med olika informationsprodukter. Som exempel kan nämnas medverkan i olika kommittéer, arbetsgrupper, konferenser samt hearings. Vidare kan nämnas de utbildningar som FI anordnat för externa mottagare samt avgivna remissyttranden på Försäkringsområdet. Eftersom FI är statistikansvarig myndighet för finansmarknadsstatistiken har FI även en viktig roll som samordnare av de olika intressen som påverkar statistikproduktionen inom detta område. För detta ändamål finns ett statistikråd där FI deltar tillsammans med representanter från SCB och Sveriges Riksbank.

Internationellt arbete

På försäkringsområdet deltar FI aktivt i ett antal internationella organ inom såväl EU som globalt. Arbetet är i stor utsträckning av kontinuerlig art och mål och prioriteringar sträcker sig därför ofta över flera år. På försäkringsområdet medverkar FI i ett 15-tal arbetsgrupper.

Mycket av arbetet inom EU är av permanent och obligatorisk karaktär. Det finns till exempel ett löpande samarbete inom ramen för Insurance Committee, som är samarbetsorganet mellan kommissionen och medlemsländernas tillsynsmyndigheter. Ett annat viktigt organ är Insurance Conference, inom vilken det löpande samarbetet och utbytet av information sker mellan tillsynsmyndigheterna inom EES. Ett ytterligare forum för samarbete är Contact Group där tillsynsmyndigheterna informellt utbyter erfarenheter från det praktiska tillsynsarbetet. I oktober 2000 var FI värd för de bägge sistnämnda. FI deltar också i ett antal arbetsgrupper till kommissionen och rådet. Arbetet under året har rört nya solvensregler, tvångslikvidation, tillsyn över finansiella konglomerat (grupper bestående av försäkringsbolag, bank och/eller värdepappersinstitut) samt försäkringsförmedling.

Ett viktigt samarbete på det globala planet sker inom ramen för the International Association of Insurance Supervisors (IAIS), mellan ett hundratal tillsynsmyndigheter världen över. FI verkar aktivt i dess Tekniska kommitté, som har till uppgift att skapa standarder och principer för reglering och tillsyn av det internationella försäkringsväsendet. FI verkar också i ett antal arbetskommittéer och undergrupper till

IAIS. Under år 2000 har frågor som solvens, redovisning, kapitalförvaltning och återförsäkring prioriterats och dessa prioriteringar kommer i stor utsträckning även att gälla under kommande år. Globalt deltar FI också i OECD:s Försäkringskommitté liksom i dess arbetsgrupper för tillsynsfrågor, försäkringsstatistik, solvens m.m.

Samarbete sker också över de finansiella gränserna på områdena för försäkring, bank och värdepapper. Detta samarbete, som bland annat rör tillsyn över finansiella konglomerat, sker inom Joint Forum, som förenar ovan nämnda IAIS med Baselkommittén på bankområdet och IOSCO på området för värdepapper. Mandatet har på senare år även vidgats till att avse andra frågor av gemensamt intresse för de finansiella sektorerna. FI har ett strategiskt intresse av att påverka arbetet i Joint Forum. Det var en viktig framgång när chefen för försäkringsavdelningen år 1999 blev ordförande i detta världsledande forum. I denna egenskap har han även deltagit i den informella koordinationsgrupp som samordnar och planerar de tre moderorganisationernas gemensamma aktiviteter.

Verksamhetsmål 6 om att FI skall koncentrera det internationella arbetet till ett antal prioriterade områden är därmed uppnått såvitt avser försäkringsmarknadsområdet.

KREDITMARKNADSOMRÅDET

INLEDNING

På kreditmarknadsområdet ansvarar FI för tillsynen av svenska kreditinstitut. Verksamheten fokuseras på de större bankkoncernerna.

ANALYS OCH MARKNADSÖVERSIKT

Syftet med verksamhetsgrenen analys och marknadsöversikt är att allmänt följa utvecklingen på de finansiella marknaderna. Arbetet baseras på egna utredningar och sifferunderlag från instituten samt extern information. Produkter är regeringsrapporter, främst den årliga stabilitetsrapporten, samt statistik.

Det löpande analysarbetet har följt den metod som tidigare lagts fast, nämligen att varje kvartal gå igenom makroutvecklingen och göra en grundläggande nyckeltalsanalys. Detta har kunnat genomföras så att målet att tidigt identifiera störningar i det finansiella systemet som härrör från störningar i enskilda institut har uppfyllts.

Samordning av statistikhantering och viss analys av den löpande rapporteringen från institut på försäkrings-, kredit- och värdepappersmarknaden har påbörjats under året. Detta är ett led i effektiviseringen av analysarbetet. Sedan våren 2000 har därför resurser lagts på planering och igångsättande av den nya samordnade verksamheten. Till det ska läggas att personalsituationen under året varit ansträngd varför något ytterligare utvecklingsarbete av analysverksamheten inte kunnat genomföras.

De samgåenden och förvärv som genomfördes under året i några av de stora bankkoncernerna har analyserats vid ett flertal tillfällen. Detta har även krävt ökad fokusering på utvecklingen i andra länder, t.ex. Tyskland, de Baltiska staterna, Danmark, Finland och Norge.

Vad gäller insatserna på kreditmarknadsområdet avseende *verksamhetsmål 1* om att tidigt identifiera instabilitet eller andra störningar i det svenska finansiella systemet hänvisas till redogörelsen i det inledande avsnittet om stabilitetsmålet.

TILLSYN AV FINANSIELLA FÖRETAG

Verksamhetens syfte är att övervaka att aktörerna på de finansiella marknaderna följer lagar, förordningar och andra regler. Viktiga produkter från FI är tillsynsrapporter och samlade riskbedömningar av stabilitetsviktiga institut. Verksamheten sker i form av plats- och skrivbordsundersökningar, granskning och kontroll av rapporter samt branschöverläggningar. I arbetet ingår även utveckling av metoder för tillsynen.

FI har under året genomfört en omorganisation och infört en processtyrd arbetsmodell i syfte att effektivare fokusera på tillsyn över stabilitets- och systemviktiga institut och institutsgrupper samt stärka riskanalysen inom väsentliga riskområden. På kreditmarknadsområdet finns nu koncernansvariga för de fyra storbankerna. har ett övergripande ansvar för de koncerner och institut som identifierats som stabilitetsviktiga i tillsynen. I koncernansvaret ingår bl.a. att

- utgöra FI:s kontaktperson gentemot koncernen,
- allmänt följa vad som händer inom koncernen,
- ansvara för en återkommande samlad riskbedömning av koncernen.

Under det gångna året har dels Nordic Baltic Holding AB förvärvat Unidanmark, dels har MeritaNordbanken förvärvat Christiania Bank og Kreditkasse. Under året har Nordic Baltic Holding bytt namn till Nordea. Utvidgningen av koncernen har under året ställt ökade krav på FI:s tillsyn och det nordiska tillsynssamarbetet.

Den pågående utvecklingen på IT-området, där en majoritet av instituten nu rapporterar in data via Internet, e-post eller disketter, har avsevärt förbättrat effektiviteten och kvaliteten i FI:s arbete med rapporter och andra analysunderlag. Av 270 kreditinstitut har 62 % infört maskinella rutiner i den kvartalsvisa rapporteringen, och av dessa rapporterar i sin tur ett tjugotal via Internet.

Tillsynsinsatser

Prioriterade undersökningsområden under året har varit kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker hos de största instituten. Platsundersökningar har skett i enlighet med tertialsvi fastställda inspektionsplaner.

Det samarbete som inleddes under 1998 mellan den svenska och finska tillsynsmyndigheten omfattar nu även den danska och den norska tillsynsmyndigheten samt försäkringsinspektionen i Finland.

Samarbetet mellan myndigheterna vad avser Nordea, som fastlagts i ett samarbetsavtal, sker genom den tillsynsgrupp som skapats med deltagare från respektive myndighet. Vidare har under året bildats undergrupper som har till uppgift att samverka inom områden som samlad riskbedömning, kapitalallokering, försäkringsverksamhet m.m. Tillsynsgruppen har till uppgift att samordna all tillsynsverksamhet. Denna skall fastställas årligen i en gemensam tillsynsplan. Tillsynsgruppen skall vidare göra en samlad riskbedömning för Nordea.

Platsundersökningar

Platsundersökningar delas in i huvudgrupperna allmänna platsundersökningar och riktade platsundersökningar. Allmänna undersökningar omfattar i regel ett instituts hela verksamhet men syftar främst till att undersöka de system och rutiner institutet använder för att kontrollera och följa upp av institutet identifierade risker, och blir därför relativt generella även om tonvikten kan läggas på vissa områden eller företeelser. Riktade undersökningar genomförs med fokus på olika riskområden såsom kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och intern kontroll. De allmänna undersökningarna omfattar således flera riskområden. Riktade platsundersökningar används då man vill studera en viss funktion eller företeelse. Hemlandstillsyn inom EU innebär att tillsynen utövas av myndigheterna i institutets hemland med verkan även för filialer i övriga medlemsländer.

FI har under året påbörjat 33 och avslutat 60 platsundersökningar inom kreditmarknadsområdet (tabell 8). Fyra avslutade undersökningar har genomförts gemensamt av kredit- och värdepappersmarknadsavdelningarna, och i statistiken ingår två av dessa på vardera avdelningen.

Tabell 10: Antal avslutade platsundersökningar

Platsundersökningar	1998	1999	2000
Nationell tillsyn	64	52	53
<i>Varav allmänna</i>	46	32	30
<i>Varav riktade</i>	18	20	23
Hemlandstillsyn	5	1	7
<i>Varav allmänna</i>	0	0	0
<i>Varav riktade</i>	5	1	7
Totalt	69	53	60

Av de avslutade platsundersökningarna berörde 35 bankaktiebolag, 17 sparbanker, 7 kreditmarknadsbolag och 1 undersökning en medlemsbank.

Av de allmänna undersökningarna omfattade 16 sparbanker och till bankaktiebolag ombildade sparbanker, 9 bankaktiebolag och 5 kreditmarknadsbolag.

I de under året avslutade allmänna platsundersökningarna konstaterades brister bl.a. avseende bankernas riskhantering samt rapportering av kapitaltäckning och stora exponeringar till FI.

Av de avslutade riktade undersökningarna avsåg 14 anpassningsarbetet inför år 2000, 7 kreditrisker, 4 marknadsrisker, 1 intern kontroll och 4 penningtvätsfrågor.

Vid marknadsriskundersökningar har konstaterats brister avseende dokumentation av principer för redovisning och värdering av finansiella instrument, mätmetoder avseende ränterisker samt oberoendet vid kontroll av risker inom treasuryverksamheten. Vid undersökningarna har vidare konstaterats avvikelser från FI:s allmänna råd och föreskrifter samt smärre avvikelser från lagstiftning (se även "Regelefterlevnad" nedan). FI har efter genomförda undersökningar i skrivelser uppmärksammat bankerna på konstaterade brister.

Tabell 11: Arbetstid i timmar för platsundersökningar

Platsundersökningar	1998	1999	2000
Nationell tillsyn	7 610	9 875	6 565
<i>Varav allmänna</i>	3 219	2 775	2 039
<i>Varav riktade</i>	4 391	7 100	4 526
Hemlandstillsyn	2 517	1 238	172
<i>Varav allmänna</i>	0	0	0
<i>Varav riktade</i>	2 517	1 238	172
Totalt¹	10 127	11 113	6 737²

¹ Utöver totalen tillkommer 648 timmar för skrivbordsundersökningar under 1999 och 1517 timmar under 2000.

Kreditmarknadsområdet

I *bilaga 3* redovisas styckkostnader för platsundersökningar.

Av total arbetstid för platsundersökningar svarade bankaktiebolagen för 54%, sparbankerna för 21%, kreditmarknadsbolagen för 22% och övriga för 3%.

För inhemska platsundersökningar har 10% av arbetstiden lagts på kreditrisker, 24% på marknadsrisker, 20% på operativa risker 14 % på intern kontroll och resten på riskområdena gemensamt.

Inom undersökningsverksamheten har utöver ovan angivna timmar anlåtats externa konsulter under 335 timmar. Ett skäl till detta är att antalet anställda varit färre än föregående år pga. vakanser. Konsulternas uppdrag har varit att inom undersökningsverksamheten bidra med arbete och kunskaper inom IT-området, samt medverka i utarbetandet av de nya allmänna råden om hantering av marknads- och likviditetsrisker.

Under året har 4 platsundersökningar avseende uppföljning av allmänna råd om rapportering av händelser av väsentlig betydelse avslutats. I de undersökta instituten fanns brister dels i fastställandet av instruktioner, dels i riktlinjernas omfattning och innehåll. När det gäller incidentrapporteringen kan konstateras att antalet inrapporterade incidenter kraftigt minskat under året⁵.

FI har under året genomfört riktade undersökningar hos de största instituten angående penningtvätt med anledning av den ändrade lagstiftningen och nya föreskrifter och allmänna råd inom området. De viktigaste slutsatserna var att instituten i allt väsentligt uppfyller de krav som ställs i regelverket.

Under året har 335 klagomålsärenden inkommit varav 299 har avslutats. Under året har 7 platsundersökningar av institutens klagomålshantering och konsumentpolicy avslutats. Samtliga undersökta institut har vidtagit åtgärder med anledning av FI:s allmänna råd avseende klagomålshantering. FI:s bedömning är att institutens organisation för handläggning av klagomål i stort är ändamålsenlig och rutinerna tillfredställande. Vissa brister bör dock åtgärdas, framförallt när det gäller kontroll och rapporteringsrutiner för

kundklagomål, och särskilda krav bör ställas på samordning av kundklagomål.

Sammanfattningsvis kan konstateras att den nedlagda tiden på platsundersökningar på de största instituten, främst bankaktiebolagen, har minskat. Hemlandstillsynen har också minskat från en historiskt jämförelsevis hög nivå. Orsaken till minskningen är investeringen i metodutveckling för den nya tillsynen.

De undersökningar som gjorts i institut som har betydelse för de finansiella marknadernas stabilitet och förtroendet för den finansiella sektorn, har påvisat att ett ständigt arbete för att förbättra riskhanteringen och riskkontrollen pågår.

Annan tillsynsverksamhet

FI har under året genomfört en kartläggning av cirka 500 leasingavtal startade under perioden 1990-1996 för att kontrollera om systematisk överdebitering förekommit. Med hänsyn till de olika bedömningar som görs i de enskilda fallen och i brist på vägledande avgöranden i domstol var det inte möjligt för FI att styrka att det fanns oskäliga avtalsvillkor eller att tillämpningen av villkoren var avtalsstridig. Därmed saknades grund för FI att bedöma om osund verksamhet förekommit. Kartläggningen har resulterat i förslag om en reglering av underrättelseskyldighet för leasegivarna vid ändring av leasingavgiften genom lagstiftning, allmänna råd utfärdade av FI eller branschöverenskommelser.

Med anledning av att utlåningen till hushållssektorn ökat väsentligt snabbare än utlåningen till företagssektorn har under året gjorts en utredning i form av en enkät till ett antal kreditinstitut. Slutsatsen av denna utredning är att bostadsfinansieringen har stått för huvuddelen av utlåningsökningen och att institutens utlåning har skett med sunda affärs- och riskbedömningsmässiga principer.

Till stöd för de koncernansvarigas arbete har viss analys och granskning gjorts av storbankernas ekonomiska situation. Arbetet med detta har bedrivits under hösten 2000 och fortsätter under 2001. För samtliga institut gäller att efterlevnaden av lagstadgade nivåer för t.ex. kapitaltäckning och stora exponeringar har kontrollerats av FI.

Vissa typer av ärenden i tillstånds- och rättsfrågor granskas av tillsynsenheten. Detta gäller främst tillståndsärenden som oktrojer och auktioneringar. Granskningen består i en kontroll av

² Minskningen av nedlagd tid för platsundersökningar år 2000 förklaras i huvudsak av omfattande metodutveckling i samband med omorganisationen.

³ Detta är en följd av att ett väsentlighetskriterium införts för rapporteringen.

Kreditmarknadsområdet

att ansökningarna uppfyller kraven i lagstiftning och föreskrifter. Detta innefattar även kontroll och bedömning av sökandens ekonomiska förhållanden och ekonomiska prognoser.

Metodutveckling för tillsynen

På kreditmarknadsområdet har metodutvecklingen tagit 2 086 timmar eller 4,2 % av sakverksamhetstiden i anspråk. Av den tid som lagts ned på verksamhetsgrenen tillsyn har 13,1 % avsett metodutveckling. Den allra största delen av denna tid är hänförlig till riskanalysenheten, som i samband med omorganisationen och den nya tillsynen lagt avsevärda resurser på metodutveckling. Prioriterade områden har varit översyn och dokumentation av tillsynen, en uppdatering av handböckerna för tillsyn av marknads- och kreditrisker samt en handbok för uppföljning av institutens efterlevnad av reglerna om kapitaltäckning av handelslagret.

Metodutvecklingen har varit nödvändig för att FI:s tillsynsstandard långsiktigt skall hålla en tillräckligt hög kvalitet. Resultatet av metodutvecklingsarbetet kommer att återspeglas i undersökningsverksamheten 2001.

Verksamhetsmål 2 om att FI skall prioritera platsundersökningar och annan tillsyn särskilt avseende institut som har stor betydelse för stabiliteten i det finansiella systemet och stora försäkringsbolag, samt prioritera metodutveckling för den operativa tillsynen har uppfyllts såvitt avser kreditmarknadsområdet.

Företagens regelefterlevnad

Vid marknadsriskundersökningar konstaterades någon mindre avvikelse från gällande lagstiftning avseende eliminering av fordringar och skulder mellan koncernföretag, samt en avvikelse från FI:s allmänna råd (FFFS 1998:29) om beräkning av kapitalbas och kapitalkrav för marknadsrisker och kreditrisker.

I ett fall har undersökningar vid ett institut gett FI anledning att utfärda varning. Detta fall avser Custodia Credit AB, där FI konstaterade otillåten inlåningsverksamhet, brister i rapporteringen av stora exponeringar samt överskridna gränsvärden vad gäller stora exponeringar och kapitalbasens storlek.

Nordbanken har hörsammat den varning FI utfärdade under 1999 med anledning av bankens hantering av operativa risker och aktiehandel. FI:s förordnade revisor som bevakade att åtgärder vidtogs för att komma till rätta med bristerna har rapporterat att hanteringen idag är tillfyllest.

Verksamhetsmål 3 om att FI skall bidra till en hög efterlevnad av regler på det finansiella området är därmed uppfyllt såvitt avser kreditmarknadsområdet.

REGELGIVNING

Under året har tre allmänna råd, en föreskrift samt två författningar omfattande såväl föreskrifter som allmänna råd beslutats. Ett flertal författningar har upphävts⁴.

Tabell 12: FI:s regelgivning på kreditmarknadsområdet.

Regelgivning	1998	1999	2000
Nya föreskrifter	10	6	3
Ändrade föreskrifter	1	2	2
Upphävda föreskrifter	12	8	8
Nya allmänna råd	4	4	5
Ändrade allmänna råd	0	2	0
Upphävda allmänna råd	4	4	8

I de fall en författning omfattar både föreskrifter och allmänna råd har dessa redovisats både i kolumnen för föreskrifter och i kolumnen för allmänna råd för åren 1998-2000 i tabellen⁵. I de fall författningar berör både kreditområdet och värdepappersområdet har föreskrifter och allmänna råd i de aktuella författningarna antingen redovisats i tabellen ovan eller i motsvarande tabell för värdepappersområdet.

Vad gäller utvecklingen av regelgivningen har arbetet under året inriktats främst på följande åtgärder. I likhet med föregående budgetår har en löpande översyn gjorts av föreskrifter och allmänna råd på kreditområdet. Verksamheten har inriktats på att begränsa antalet föreskrifter och allmänna råd samt att tillse att dessa är relevanta och språkligt utformade på ett enkelt och lättbegripligt sätt. Författningar som inte befunnits vara relevanta eller som ansetts vara överflödiga har upphävts.

Förändringar och förbättringar har gjorts såvitt avser föreskrifter och allmänna råd rörande kapitaltäckning och stora exponeringar. Förutom förändringar föranledda av ändrad lagstiftning har även flera författningar på området slagits ihop till en enda. Det kan även nämnas att nya allmänna råd utarbetats beträffande hanteringen

⁴ Dessa författningar omfattade totalt sexton föreskrifter och allmänna råd.

⁵ Siffrorna i tabellen är ej jämförbara med uppgifterna i tidigare årsredovisningar p.g.a. ändrade principer i detta avseende.

av marknads- och likviditetsrisker i bl.a. kreditinstitut.

Vidare har FI utfärdat nya föreskrifter och allmänna råd, bl.a. rörande kontokort och automattjänster, som innebär en väsentlig förbättring av konsumenternas rättsliga ställning på det finansiella området. Slutligen kan nämnas att FI årligen kompletterar och uppdaterar regelverket för att se till att de finansiella företagens redovisning ger en god genomlysning av företagens ställning, resultat och övriga ekonomiska förhållanden.

Samtliga förslag till föreskrifter och allmänna råd skickas på remiss till berörda branschorganisationer samt vissa institut. I samband med föreskriftsarbetet genomförs konsekvensutredningar som delges remissinstanserna för synpunkter.

Under året har en kurs i författningsskrivande arrangerats. Syftet med kursen har varit att ge författningarna ett likformigt utseende och göra dem mer lättlästa. Regeringskansliets handbok i författningsskrivande är vägledande för FI.

Verksamhetsmål 4 om att regelgivningen skall bidra till stabilitet i och genomlysning av de finansiella instituten och ett gott konsumentskydd, samt att FI skall förenkla och begränsa regelgivningen är därmed uppfyllt såvitt avser kreditområdet.

Genomlysning av de finansiella företagens redovisningar

FI:s arbete med de finansiella företagens externa redovisning syftar till att externredovisningen skall utgöra ett bra underlag för de externa intressenternas uppföljning och bedömning av företagen. FI eftersträvar i sin regelgivning anpassning till moderna, internationella redovisningsprinciper. Därigenom främjas såväl ekonomiskt meningsfull redovisning som jämförbarhet med utländska finansiella företag.

Vad gäller regelgivningen har arbetet under året inriktats främst på följande åtgärder;

- omfattande förändringar av reglerna kring redovisning och värdering av osäkra lånefordringar,
- utökade upplysningskrav i årsredovisningen i samband med de ändrade reglerna för lånevärdering.

Syftet med de nya reglerna är bland annat en anpassning till internationell god redovisningssed på området. De tidigare reglerna bedömdes fånga upp kreditförluster för sent. De nya reglerna innehåller därför bestämmelser om att kreditförluster skall identifieras på gruppnivå redan innan de kan härledas till enskilda engagemang, vilket leder till en tidigare redovisning av inträffade kreditförluster än idag. En ny möjlighet är att använda interna rating modeller vid identifieringen av kreditförluster, vilket skall ses i ljuset av interna rating modellens ökade betydelse i de kommande kapitaltäckningsreglerna.

Rådgivning och information i redovisningsfrågor sker dels genom telefonkontakter med institut, revisorer och andra intressenter, dels genom särskilda halvdagskonferenser, s.k. redovisningsmöten för institut och revisorer. Under året genomfördes redovisningsmötet för kreditinstitut i december.

Verksamhetsmål 4 om en förbättrad genomlysning av företagens externa redovisningar är därmed uppfyllt såvitt gäller kreditmarknadsområdet.

TILLSTÅND OCH ANMÄLNINGAR

Verksamheten omfattar i huvudsak handläggning och beslutsfattande i olika typer av tillståndsärenden. Dessa avser främst ärenden enligt bankrörelselagen, lagen om finansieringsverksamhet samt lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag. Den vanligast förekommande ärendetypen är godkännande av bolagsordningar och stadgar. Näst vanligaste ärendetyp är lämplighetsprövning av styrelseledamöter och ledande befattningshavare i ett institut.

En annan vanlig ärendetyp är lämnande av tillstånd för banker och andra kreditinstitut till förvärv av aktier och andra andelar i företag som driver någon form av finansieringsverksamhet. Antalet ansökningar om oktroj/-auktorisering är lågt, men de tar stora resurser i anspråk. Någon särskild prioritering mellan de ovannämnda ärendena är vanligtvis inte möjlig, eftersom sökanden i allmänhet är beroende av att få ett beslut så snart som möjligt.

Tillstånds- och anmälningsärenden

I samband med verksamhetsuppföljningarna görs en kvalitetsbedömning av ett antal faktorer i handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden. De faktorer som ingår i kvalitets-

Kreditmarknadsområdet

bedömningen är kompetens, erfarenhet, extern kommunikation, tekniska hjälpmedel, arbetsprocess och handläggningstider. Handläggningstiden avser tiden från det att ansökningsavgiften för tillståndsärendet har betalats in tills dess ärendet har avslutats. Bedömningen görs av cheferna på rättsenheterna genom ett kvalitativt omdöme samt en kvantitativ värdering mellan 0-5 för var och en av de sex faktorerna, där fem är högsta betyg. Kvalitetstalet nedan (tabell 13) är ett medelvärde av de kvantitativa värderingar som gjorts under året.

Tabell 13: Kvalitetstal för tillståndsärenden

Kvalitetsbedömning	1998	1999	2000
Medelvärde	3,6	3,7	3,9

Bedömningarna för 2000 visar sammantaget en höjd kvalitet i handläggningen av tillståndsärenden på kreditområdet. Kvaliteten i handläggningen har hållit en i stort oförändrad nivå såvitt avser kompetens, kommunikation med sökanden, tekniska hjälpmedel, arbetsprocess och handläggningstider. Kvalitetsfaktorn erfarenhet, vilken bl.a. avser erfarenhet av handläggning av tillståndsärenden på detta område, har uppvisat en svagt fallande utveckling under året. Detta har sin förklaring i att fyra jurister lämnat enheten under andra halvåret. Dessa avgångar har påverkat arbetet på enheten, men i och med att avgångarna skett relativt sent under året har den fulla effekten ännu inte slagit igenom.

FI har lagt ytterligare omsorg på att utforma en enhetlig praxis. För närvarande pågår arbete med att utveckla och förbättra FI:s interna praxis-sammanställning. Detta arbete påbörjades under år 2000 och syftar till att säkerställa en enhetlig praxis beträffande FI:s beslut m.m. För att öka tillgängligheten till praxis-sammanställningen och för att den ska tjäna sitt syfte skall denna vara enhetligt utformad för samtliga avdelningar på FI.

Till dessa praktiska åtgärder skall läggas att personalens kompetens har höjts.

Den totala aggregerade handläggningstiden för tillstånds- och anmälningsärenden på kreditområdet har minskat från 57 dagar 1999 till 35 dagar 2000. En särskilt stor minskning har skett beträffande auktorisationer/oktrojer. Detta kan till viss del ha sin förklaring i att handläggningstiden för dessa ärenden under 1999 var exceptionellt hög beroende på att några mycket gamla ärenden avslutades under 1999.

Under 2000 kan handläggningstiden för auktorisationer/oktrojer sägas ha återgått till en mer normal nivå. För de flesta tillståndsärenden är handläggningstiden relativt kort - två månader eller mindre. Eftersom FI:s diarieplan för ärendestatistik ändrades inför 1999 kan jämförelser bakåt i tiden ej göras för alla ärendetyper. Förändringen i diarieplanen kommer dock att förbättra möjligheten till statistikuttag och jämförelser framöver.

Tabell 14: Genomsnittlig handläggningstid i antal dagar

Tillstånds- och Anmälningsärenden	1998	1999	2000
Aktier/andelar	-	41	22
Auktorisation/oktroj	400	468	213
Avregistrering	202	29	16
Bolagsordn./stadgar	41	41	36
Gränsöverskr. i Sverige	-	33	25
Gränsöverskr. i utlandet	-	55	41
Kapitaltäckning	42	57	9
Koncernbidrag	-	22	21
Ledningsprövning	-	38	40
Ägarprövning	-	68	35

Anm.: Streck innebär att ärendetypen ej särredovisades det aktuella budgetåret.

Antalet avslutade tillståndsärenden på kreditområdet har mellan 1999 och 2000 ökat med 23% från 481 till 593. Under samma period är antalet inkomna ärenden 598 stycken. Detta innebär att ärendebalansen ökat marginellt under 2000.

I tabellen nedan sammanfattas redovisningen av tillstånds- och anmälningsärenden.

Tabell 15: Nyckeltal för tillståndsärenden jmf 1999

Nyckeltal	Minskning	Oförändrat	Ökning
Avslutade ärenden			X
Handläggningsskvalitet			X
Total handläggningstid	X		
Total ärendebalans			X

Verksamhetsmål 5 om att handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden skall vara effektiv och hålla hög kvalitet är därmed uppfyllt såvitt gäller kreditmarknadsområdet.

SAMVERKAN OCH SAMORDNING

Verksamheten har bedrivits via samverkan och samordning på nationell och internationell nivå samt genom arbetet med FI:s informationsprodukter. Som exempel kan nämnas medverkan i olika kommittéer, arbetsgrupper, konferenser samt hearings. FI träffade t.ex. under budgetåret vid ett flertal tillfällen de olika branschföreningarna för banker, sparbanks, bostadsinstitut och finansbolag. Vidare kan nämnas de utbildningar som FI anordnat för externa mottagare samt avgivna remissyttranden avseende kreditområdet.

Med anledning av att FI är statistikansvarig myndighet för finansmarknadsstatistiken har FI även en viktig roll som samordnare av de olika intressen som påverkar statistikproduktionen inom detta område. Detta arbete har framför allt bedrivits i en särskild samrådsgrupp för statistikfrågor, där representanter för FI, Statistiska Centralbyrån och Sveriges riksbank ingår.

Under året har FI som en av tolv myndigheter deltagit i Statskontorets Samverkansgrupp för analys av det euroförberedande arbetet. Arbetet i denna grupp baseras på två regeringsuppdrag. Det första uppdraget slutredovisades i februari. För FI:s vidkommande innebar uppdraget bl.a. att inhämta erfarenheter från tillsynsmyndigheter i EMU-länder samt att i rapporten "FI:s euroförberedande arbete" beskriva hur eurofrågorna hanteras inom myndigheten. Det andra uppdraget initierades i augusti. Varje myndighet skall presentera en beredningsplan för sin egen verksamhet sent hösten 2001.

Samverkan och olika insatser för att förebygga ekonomisk brottslighet och penningtvätt har skett i såväl nationella som internationella sammanhang (se även "Internationellt samarbete"). Detta arbete berör samtliga verksamhetsområden på FI.

FI har under året haft löpande kontakter och samarbete med Rikspolisstyrelsen, åklagare, Ekobrottsmyndigheten, Patent- och Registreringsverket samt andra organ. FI har också deltagit aktivt i Ekorådet, som är ett samverkansorgan mot ekobrottslighet, med deltagande av ett antal myndigheter, och Riksåklagaren som ordförande. Inom ramen för Ekorådets arbete har FI bl.a. medverkat vid utarbetandet av rapporter och haft ett värdefullt informationsutbyte med andra myndigheter i Ekorådet. FI har även medverkat vid seminarier och konferenser som anordnats av Ekobrottsmyndigheten eller i samverkan med andra myndigheter i rådet.

Ekobrottsmyndigheten samverkar också med institutens branschorganisationer i det brottsförebyggande arbetet.

Målet inom ekobrottsområdet om att FI skall delta i angelägna myndighetsgemensamma tillsynsinsatser har därmed uppfyllts.

Internationellt samarbete

På kreditmarknadsområdet deltar FI aktivt i flera internationella organ inom såväl EU som globalt.

Inom EU finns ett löpande samarbete inom ramen för Banking Advisory Committee - ett samarbetsorgan mellan Kommissionen och medlemsländerna vari bl.a. tillsynsmyndigheterna ingår. Generaldirektören är f.n. ordförande i kommittén. En revision av kapitaltäckningsreglerna har även under detta år varit huvudfrågan. Arbetet förväntas under nästa år resultera i direktivförslag för vidare beredning inom ramen för Rådet.

FI har också deltagit i Groupe de Contact - ett organ för löpande samarbete och utbyte av information och erfarenheter från det praktiska tillsynsarbetet. Vidare har FI deltagit i fyra andra arbetsgrupper under kommissionen.; Contact Committee on Money Laundering, Mixed Technical Expert Group, Technical Sub-Group och GTIAD. Arbetet har resulterat i ett antal promemorior av värde för det framtida tillsynsarbetet.

Den Europeiska Centralbanken, ECB, har till sitt förfogande en kommitté, Banking Supervision Committee, i vilken FI och Riksbanken är representerade. Kommittén samarbetar utifrån ett makroperspektiv med tillsynsrelaterade frågor. Den har också möjlighet att informellt diskutera frågor som berör tillsynen men ligger utanför ECB:s kompetensområde. Under Kommittén finns sex undergrupper. FI deltar i fyra av dessa, däribland arbetsgruppen för Early Warning Systems under ordförandeskap av FI:s avdelningschef för Bank, samt arbetsgrupperna Macroprudential Analysis och Developments in Banking.

Globalt sker samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna inom Baselkommittén för banktillsyn. FI medverkar aktivt i arbetet, som syftar till att skapa standarder och principer för reglering och tillsyn inom området.

Arbetet med ett förslag till revision av kapitaltäckningsreglerna som skall ersätta 1988 års Baselöverenskommelse har pågått i flera år. Efter

Kreditmarknadsområdet

remissbehandling av förslaget avses den nya överenskommelsen träffas i slutet av 2001.

En arbetsgrupp i Baselkommittén under ordförandeskap av Generaldirektören har utarbetat det förslag till ny Baselöverenskommelse, som skickats ut på remiss. FI har också deltagit i fem undergrupper, vars främsta uppgift har varit att bidra till nyssnämnda förslag.

Sedan ett antal år tillbaka deltar FI i Financial Action Task Force on Money Laundering, FATF, som är en aktionsgrupp med kansli i OECD. En prioriterad fråga i det internationella samarbetet har varit åtgärder mot s. k. non-cooperative countries (safe havens, skatteparadis). FATF har publicerat en "svart lista" där 15 länder eller territorier utpekats för att inte följa de av FATF uppställda rekommendationerna. FI har deltagit aktivt i detta arbete. Inom EU har arbetet med ett förändrat penningtvättsdirektiv fortskridit vilket föranlett insatser från FI.

Förutom det samarbete, som bedrivs i olika internationella grupper har FI på kreditmarknadsområdet haft kontakter med andra tillsynsmyndigheter i samband med olika tillsynsärenden och för rapportinsamling. Som exempel på kontakter kan nämnas undersökningar i institut som ägs av utländskt kreditinstitut där den utländska tillsynsmyndigheten ansvarar för den gruppbaseade tillsynen, och undersökningar som andra länders tillsynsmyndigheter gjort hos svenska instituts etableringar utomlands.

FI har haft bilaterala möten för utbyte av information under gällande s.k. Memorandum of Understanding (MoU) med tillsynsmyndigheterna i två EU-länder. I september undertecknade Sverige, Danmark, Finland och Norge ett samlingsavtal rörande tillsynen av Nordic Baltic Holding, numera Nordea koncernen. FI och dess finländska motsvarighet har bedrivit gemensam undersökningsverksamhet som beskrivs under avsnittet "Tillsynsinsatser". Myndigheterna har också haft bilaterala MoU överläggningar. Ett nordiskt MoU-avtal avseende samarbete vad gäller tillsyn inom kredit-, försäkrings- och värdepappersområdet undertecknades i april.

Verksamhetsmål 6 om att koncentrera den internationella verksamheten till ett antal prioriterade områden, bl.a. EU-arbetet, är därmed uppfyllt såvitt avser kreditmarknadsområdet.

VÄRDEPAPPERSMARKNADSOMRÅDET

INLEDNING

På värdepappersmarknadsområdet ansvarar FI för tillsynen över börser, auktoriserade marknadsplatser, centrala värdepappersförvarare och clearingorganisationer samt värdepappersrörelsen i värdepappersbolag och banker.

Värdepappershandelns samhällsekonomiska betydelse har accentuerats genom de senaste årens strukturella förändringar av de finansiella marknaderna. Vid sidan av den traditionella bankutlåningen har den marknadsbaserade finansieringen ökat. Nya företag finansierar sin verksamhet genom att rikta sig direkt till marknaden och ge ut aktier. Även handelsinfrastrukturerna genomgår långtgående förändringar. Nya tekniker som Internet öppnar vägen för nya tjänsteleverantörer som kan konkurrera med de gamla aktörerna genom alternativa handelssystem. Framväxten av nya tekniker och nya aktörer har utgjort startskottet för ett omfattande regleringsarbete både nationellt och internationellt.

Strukturomvandlingarna kräver anpassning av FI:s tillsyn och övervakning av värdepappersmarknaden. Verksamheten fokuseras därför på övervakning av den ekonomiska och organisatoriska stabiliteten hos de institut som utgör kärnan i den svenska värdepappershandelns infrastruktur, dvs. i första hand OM Stockholmsbörsen och VPC samt de värdepappersbolag och banker som är deras medlemmar.

Det allt större internationella inslaget i handeln förutsätter ett ökande samarbete med utländska tillsynsmyndigheter. För att uppnå en internationell samsyn i tillsynsfrågor är därför tillsynsmetodiken avseende börser och andra marknadsplatser under utveckling. En viktig del i den nya börstillsynen är kontrollen av de operationella riskerna hos börser och clearingorganisationer.

Dessutom är det med hänsyn till allmänhetens förtroende för värdepappersmarknaden nödvändigt för FI att kunna ta hand om störande enskilda händelser, bl.a. genom en målinriktad marknadsövervakning. Under året har därför ett omfattande utvecklingsarbete initierats rörande de framtida formerna för marknadsövervakning.

ANALYS OCH MARKNADSÖVERSIKT

Syftet med verksamhetsgrenen analys och marknadsöversikt är att följa utvecklingen på de finansiella marknaderna. De utredningar som genomförs baseras på rapportering från de finansiella instituten samt annan information. Produkter är regeringsrapporter, främst den årliga stabilitetsrapporten, samt statistik.

Under året har FI även gjort en specialstudie av värdepappersbolagens belåning av aktier när det under året kunde konstateras en ökad utlåning för värdepappersbolagen. Studien har visat att de bolag som kan fördela säkerheterna branschvis uppvisar en hög koncentrationsgrad när det gäller den branschvisa fördelningen. IT/Telecom utgör sammanlagt över 50% av säkerhetsmassan vid de här bolagens utlåning. Studien har bidragit till att fästa värdepappersbolagens uppmärksamhet på vikten av att ha en kontinuerlig övervakning av utestående krediter och ett branschfördelningssystem om ett sådant inte finns. Därigenom kan bolagen tidigt anpassa sina interna belåningsregler efter en ändrad riskbild.

Vad gäller insatserna på värdepappersmarknadsområdet avseende *verksamhetsmål 1* om att tidigt identifiera instabilitet eller andra störningar i det svenska finansiella systemet hänvisas till redogörelsen i det inledande avsnittet om stabilitetsmålet.

TILLSYN AV FINANSIELLA FÖRETAG

FI utövar tillsyn över de finansiella marknaderna. I tillsynen ingår att genom övervakning kontrollera att de enskilda aktörerna följer gällande bestämmelser. Viktiga produkter från FI är tillsynsrapporter och numera också samlade riskbedömningar av stabilitetsviktiga institut. Den löpande övervakningen sker i form av plats- och skrivbordsundersökningar, tillsynsmöten, granskning och kontroll av rapporter som bolagen sänder in till FI samt branschöverläggningar.

FI har under året genomfört en omorganisation och infört en processtyrd arbetsmodell i syfte att effektivare fokusera på tillsyn över stabilitets- och systemviktiga institut och institutgrupper samt stärka riskanalysen inom väsentliga riskområden.

Värdepappersmarknadsområdet

De institut som på detta sätt prioriteras på värdepappersområdet är OM Stockholmsbörsen AB, VPC AB och Bankgirocentralen BGC AB.

Den pågående utvecklingen på IT-området, där en majoritet av bolagen nu rapporterar in data med e-post eller disketter, har avsevärt förbättrat effektiviteten och kvaliteten i FI:s arbete med rapporter och andra analysunderlag. Av de vid årets slut 108 värdepappersbolagen hade ca. 75 % infört maskinella rutiner i sin rapportering under 2000 (70 % 1999).

Tillsynsinsatser

Uppföljning av Aktionsplanen

Under året har tillsynsinsatser genomförts som ett led i FI:s "Aktionsplan för att stärka förtroendet för värdepappersmarknaden" av den 17 juni 1999.

Följande åtgärder har vidtagits under året:

- Undersökningar har genomförts av de viktigaste borsmedlemmarnas hantering av etiska riktlinjer, kontroll av de anställdas egna affärer och klagomålshantering för att säkerställa att ett regelverk finns på plats. Undersökningarna visar att instituten har ett regelverk och att regelverket följer FI:s föreskrifter och allmänna råd. Institutens resursdimensionering för uppföljning av regelverket är av naturliga skäl anpassat till verksamhetens omfattning. Att instituten har ett fungerande regelverk kring dessa frågor är en av förutsättningarna för att allmänhetens förtroende för värdepappersmarknaden skall kunna upprätthållas. Undersökningarna har därför bidragit till konsumentskyddet inom det finansiella systemet.

- Ett uppdrag har getts till de av FI förordnade revisorerna i vissa marknadsviktiga institut, att undersöka institutens makuleringsrutiner för att säkerställa att instituten har en tillfredsställande kontroll på området. Revisorernas avrapportering skall utvärderas under 2001 och ingå i den under året påbörjade översynen av FI:s föreskrifter och allmänna råd inom värdepappersområdet.

- En kartläggning har skett av förekomsten av s.k. chinese walls i marknadsviktiga institut. Kartläggningen kommer att fortsätta att utvärderas under 2001 och ingå i den under året påbörjade översynen av FI:s föreskrifter och allmänna råd inom värdepappersområdet.

Utvärderingen av ovanstående tillsynsinsatser kommer även att ingå i den totalutvärdering av

utfallet av Aktionsplanen som kommer att göras under 2001

Platsundersökningar

Platsundersökningar delas in i huvudgrupperna allmänna och riktade platsundersökningar. Allmänna undersökningar omfattar i regel hela verksamheten i ett institut och blir därför relativt generella, även om tonvikten kan läggas på vissa områden eller företeelser. Riktade platsundersökningar används då FI vill studera en viss funktion eller företeelse. Med hemlandstillsyn avses tillsyn över svenska finansiella instituts filialverksamhet i EES-området.

Platsundersökningsverksamheten har skett i enlighet med tertialvis fastställda inspektionsplaner. Dessutom har ett flertal ad-hoc-undersökningar genomförts under året. Erfarenhetsmässigt medför en ad-hoc-undersökning mer arbetstid än en planerad undersökning.

FI har under året påbörjat 55 och avslutat 74 platsundersökningar inom Värdepappersmarknadsområdet (tabell 16).

Av de påbörjade platsundersökningarna utfördes 46 enligt inspektionsplan och 9 var ad-hoc-undersökningar.

Tabell 16: Antal avslutade platsundersökningar

Platsundersökningar	1998	1999	2000
Nationell tillsyn	13	35	74
varav allmänna	7	13	28
varav riktade	6	22	46
Hemlandstillsyn	0	1	0
varav allmänna	0	0	0
varav riktade	0	1	0
Totalt	13	36	74

De avslutade platsundersökningarna fördelade sig på 46 riktade och 28 allmänna undersökningar. En av dessa allmänna undersökningar resulterade i beslut om återkallelse av tillstånd att bedriva värdepappersrörelse.

Av de avslutade platsundersökningarna berörde 30 undersökningar millennieskiftet. Resterande 44 undersökningar avsåg efterlevnad av institutens etiska riktlinjer, regelefterlevnad samt uppföljning av nyetablerade verksamheter. De 74 avslutade platsundersökningarna genomfördes hos 42 värdepappersbolag, 22 fondbolag samt hos börs, clearinginstitut, central värdepappersförvarare och marknadsplats med totalt 8 platsundersökningar. Dessutom har två platsunder-

Värdepappersmarknadsområdet

sökningar gjorts vid bankers internrevisionsavdelningar.

Av de 46 riktade undersökningarna avsåg 3 undersökningar internkontroll och 30 undersökningar genomfördes med anledning av millennieskiftet och skottdagen år 2000. De återstående 13 undersökningarna ingick som ett led i genomförandet av Aktionsplanen.

De 28 allmänna undersökningarna omfattade flera olika undersökningsområden. Hos fondbolagen granskades efterlevnaden av reglerna för fondverksamheten. I nyetablerade värdepappersbolag kontrollerades organisationen, verksamhetens utformning samt den ekonomiska utvecklingen. Övervakning av börser och clearingorganisationer skedde bl.a. genom regelbundna tillsynsmöten hos instituten.

Inom värdepappersmarknadsområdet har 4 150 timmar lagts ned på platsundersökningar under år 2000 jämfört med 3 829 timmar under 1999, dvs. en ökning med 8% (tabell 17).

Tabell 17: Arbetstid i timmar för platsundersökningar

Platsundersökningar	1998	1999	2000
Nationell tillsyn	2 898	3 829	4 150
varav allmänna	894	920	1 767
varav riktade	2 004	2 909	2 383
Hemlandstillsyn	0	89	0
varav allmänna	0	89	0
varav riktade	0	0	0
Totalt	2 898	3 918	4 150

I bilaga 3 redovisas styckkostnader för platsundersökningar.

Av den totala arbetstiden för platsundersökningar, lades 51% av arbetstiden ned på värdepappersbolag, 36% på fondbolag och resterande 13% på börs, clearingsinstitut, central värdepappersförvarare och marknadsplats.

Av de riktade platsundersökningarna har 15% av arbetstiden lagts på intern kontroll, 19% på operativa risker, 23% på undersökningar ingående i Aktionsplanen och slutligen 43% avsåg allmänna undersökningar.

Sammanfattningsvis kan konstateras att antalet avslutade platsundersökningar ökat med 38 jämfört med föregående år samt att tiden för platsundersökningar har ökat med 232 arbetstimmar. Antalet undersökningar ligger dock på ungefärligen samma nivå som under 1999 om

man bortser från de undersökningar som hänger samman med millennieskiftet.

Annan tillsyn

Genomgående har under året ökade resurser lagts ned på handläggning av s.k. anmälningärenden från instituten. Dessa ärenden kan avse organisationsförändringar, upptagande av nya produkter m.m.. Ärendena föranleder eller inleds ofta av möten med instituten. Under året har 335 ärenden öppnats (246 ärenden 1999) samt 266 ärenden avslutats (239 ärenden 1999). Ökningen i antalet öppnade ärenden kan förklaras av den ökande komplexiteten och förändringsbenägenheten på värdepappersmarknaden.

På börsområdet har samverkan med utländska myndigheter ökat avsevärt under året. OM Stockholmsbörsens etablering av Jiway med börsverksamhet i England och back-office i Sverige har inneburit täta kontakter med tillsynsmyndigheten, FSA, i England. En gemensamt angreppssätt för att utbyta information har tagits fram.

FI och Ekobrottsmyndigheten (EBM) har inom sina ansvarsområden frågor inom den finansiella sektorn som är av gemensamt intresse. För att stärka samarbetet mellan myndigheterna och närmare klargöra de områden där myndigheternas ansvar möts, har arbetet med ett samverkansavtal mellan myndigheterna inletts. I avtalet skall klargöras hur och i vilka former samverkan bör ske.

Under året har en fokusering skett av FI:s roll som funktionsansvarig myndighet inom det civila försvaret för en av de 18 samhällsviktiga funktionerna, finansiella tjänster. Risker för attacker mot de samhällsviktiga informationssystemen har lyfts i förgrunden. Genom att FI infört en ny funktion för operativa risker som även handhar beredskapsfrågor, har samarbetet med ÖCB fått ökad vikt. FI har under året initierat en handlingsplan i samråd med ÖCB över den framtida hanteringen av kriser och svåra påfrestningar. Under året har även påbörjats en översyn av de K-avtal (avtal med kris- och krigsviktiga företag) FI tecknat med 150 samhällsviktiga institut. Vidare har FI under året tillsammans med ÖCB anordnat ett seminarium om informationsteknologiska hot för de viktigaste aktörerna på de finansiella marknaderna.

Företagens information och klagomålshantering

Institutens klagomålshantering har granskats hos 13 institut. Vid undersökningarna kunde konstateras att samtliga undersökta institut hade vidtagit åtgärder med anledning av FI:s allmänna råd avseende klagomålshantering. Enligt FI:s bedömning är institutens organisation och rutiner för handläggning av kundklagomål tillfredsställande.

Under året har 216 kundpolicyärenden inkommit och 198 har avslutats. Dessa ärenden avser oftast klagomål från enskilda kunder men kan även innehålla förfrågningar om FI:s regler på värdepappersområdet. Dessutom har FI telefonledes besvarat en mängd konsumentförfrågningar och klagomål. Genom hanteringen av kundpolicyärenden har FI bidragit till konsumentskyddet inom det finansiella systemet.

Metodutveckling för tillsynen

På värdepappersområdet har metodutvecklingen tagit 1 983 timmar eller 3,3 % av verksamhetstiden i anspråk. Av den tid som lagts ned på verksamhetsgrenen tillsyn har 14,1 % avsett metodutveckling. Övervägande delen rörde arbetet med att utveckla modeller och metoder för att mäta institutens operativa riskhantering.

På börsområdet har under året en utveckling av tillsynsmetoder påbörjats för att åstadkomma en högre grad av standardisering av börstillsynsarbetet och anpassa tillsynen till den förändrade marknadsstrukturen.

Verksamhetsmål 2 om att FI skall prioritera platsundersökningar och annan tillsyn särskilt avseende institut som har stor betydelse för stabiliteten i det finansiella systemet och stora försäkringsbolag samt prioritera metodutveckling för tillsynen har därmed uppfyllts såvitt avser värdepappersmarknadsområdet.

Företagens regelefterlevnad

Under året har inga väsentliga regelöverträdelser iakttagits för de stabilitetsviktiga instituten. För övriga institut har väsentliga regelöverträdelser endast noterats i ett fall. Detta fall ledde till att FI återkallade tillståndet för Lernesjö Kapitalförvaltning AB att bedriva värdepappersrörelse. Skälen för återkallelsen baserades på att bolaget inte levde upp till kraven på sund värdepappersrörelse. Detta fall bedöms dock inte ha

skadat det allmänna förtroendet för värdepappersmarknaden.

Under året har en uppföljning gjorts av att Nordbanken åtgärdat de brister som FI konstaterade i bankens aktiehandel under 1999 och som resulterade i en varning. Enligt FI:s bedömning har Nordbanken hörsammat de påpekanden om brister i bankens organisation och rutiner som FI hade påtalat.

Vidare har under året även en uppföljning gjorts av att dåvarande Matteus Fondkommission AB åtgärdat de brister som FI konstaterade bl.a. i bolagets dokumentation av kunduppdrag under 1999 och som resulterade i en varning. Enligt FI:s bedömning har Matteus hörsammat de påpekanden om brister i bolagets organisation och rutiner som FI hade påtalat.

Verksamhetsmål 3 om att FI skall bidra till en hög efterlevnad av regler på det finansiella området är därmed uppfyllt såvitt avser värdepappersmarknadsområdet.

MARKNADSÖVERVAKNING

Antalet utredningar angående misstänkta insiderbrott och utredningar om misstänkt otillbörlig kurspåverkan samt till Ekobrottsmyndigheten (EBM) överlämnade ärenden under en treårsperiod framgår av tabell 18 och 19 nedan.

Tabell 18: Antal insiderutredningar

<i>Insiderutredningar</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>
IB	28	27	75
Påbörjade	38	80	45
Avslutade	39	32	61
UB	27	75	59
Därav anmälan till EBM	3	7	8

Tabell 19: Antal utredningar om otillbörlig kurspåverkan

<i>Utredningar</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>
IB	1	4	6
Påbörjade	6	11	18
Avslutade	3	9	7
UB	4	6	17
Därav anmälan till EBM	0	4	6

Utvecklingen under året visar följande tendenser.

- Antalet till åklagare överlämnade ärenden har ökat jämfört med föregående år.
- De vid årets slut utgående ärendebalanserna har reducerats.

Värdepappersmarknadsområdet

- En viss avmattning har skett i antalet nya påbörjade insiderutredningar.

Noterbart från årets marknadsövervakning är en kraftig ökning av antalet utredningar avseende misstänkt otillbörlig kurspåverkan vid handel via Internet. Samtliga anmälningar avseende otillbörlig kurspåverkan avser personer, som direkt eller indirekt handlar med sig själva via Internet-handel. Utredningar av misstänkt insiderhandel visar att det fortfarande är s.k. primära insiders (personer som fått aktuell information på grund av någon anställning, uppdrag eller annan befattning som normalt innebär att han får sådana informationer samt aktieägare), som bryter mot handelsförbudet. Slutsatsen av detta är att det för det första saknas kunskap om insiderlagstiftningen och för det andra att lagstiftningen inte har avsedd preventiv verkan inom denna personkrets. Utifrån gjorda utredningar kan det också konstateras att aktiemarknadsbolagen inte alltid hanterar icke offentliggjord kurspåverkande information på ett tillräckligt professionellt sätt.

En väsentlig ökning av handeln av finansiella instrument på den svenska marknaden kan också konstateras. Likaså fortsätter den gränsöverskridande handeln att öka. Det senare ställer höga krav på enheten avseende samarbete med internationella tillsynsmyndigheter.

Det nationella samarbetet mellan FI och EBM har bl.a. kommit till uttryck genom att FI och EBM under hösten 2000 - med fortsättning under våren 2001 - har anordnat en utbildningsserie för viss personal inom myndigheterna om den svenska värdepappersmarknaden. Myndigheterna har dessutom bildat ett nätverk med företrädare för marknadsplatser och fondhandelns branschorganisation. Syftet med nätverket är bl.a. att skapa snabba kontaktvägar och utbyta erfarenheter om händelser på värdepappersmarknaden.

I sitt arbete har FI tvingats höja nivån för vad som skall betraktas som utredningsvärda fall, beroende på att personalresurser saknats för att bibehålla tidigare ambitionsnivå. I tillsynen prioriterar FI således arbetet med inkomna anmälningar och tips där det finns en uppenbar misstanke om brott.

Verksamhetsmål 7 om att FI skall upptäcka onormala händelser i handeln med finansiella instrument och identifiera fall värda att utreda samt genomföra en utredning i fall som avser misstanke om insiderbrott eller otillbörlig kurspåverkan har därmed till viss del uppfyllts.

REGELGIVNING

För de fall författningarna berör både värdepappers- och kreditmarknadsområdet har författningarna antingen redovisats i tabellen 20 avseende regelgivning nedan eller i motsvarande tabell 12 för kreditmarknadsområdet.

Under året har två nya föreskrifter beslutats. Vidare har två föreskrifter ändrats och tre föreskrifter upphävts. En översyn har fortlopande gjorts av FI:s föreskrifter och allmänna råd inom värdepappersområdet. Översynen har varit inriktad på att förenkla och begränsa antalet föreskrifter.

Föreskriften om månadsstatistik för vissa värdepappersbolag har ändrats vilket fått till följd att värdepappersbolag som bedriver värdepappersrörelse dels i form av handel med finansiella instrument för annans räkning i eget namn, dels i form av handel med finansiella instrument för egen räkning numera skall lämna uppgifter per kvartal istället för som tidigare månatligen. Detta innebär en förenkling för de nyssnämnda värdepappersbolagen.

I samband med FI:s arbete med att ta fram en gemensam föreskrift om rapportering av kvartals- och årsbokslutsuppgifter har två föreskrifter rörande månads- respektive kvartalsrapport för vissa värdepappersbolag upphävts. Sammanläggningen och upphävandet av rapporteringsföreskrifter bidrar till att begränsa FI:s regelgivning.

Tabell 20: FI:s regelgivning på värdepappersområdet.

<i>Regelgivning</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>
Nya föreskrifter	9	1	2
Ändrade föreskrifter	0	0	2
Upphävda föreskrifter	7	1	3
Nya allmänna råd	2	1	0
Ändrade allmänna råd	0	0	0
Upphävda allmänna råd	2	1	0

Även under detta år har FI:s skribenter av föreskrifter och allmänna råd genomgått en kurs i författningsskrivning. Syftet med kurserna har varit att få ett mer likformat utseende på författningarna, att göra dem mer lättlästa med ett tydligare språk. Regeringskansliets handbok i författningsskrivning är vägledande.

Verksamhetsmål 4 om att regelgivningen skall bidra till stabilitet i och genomlysning av de finansiella instituten samt ett gott konsumentskydd samt att FI skall förenkla och begränsa regelgiv-

ningen är därmed uppfyllt såvitt avser värdepappersmarknadsområdet.

Genomlysning av de finansiella företagens redovisningar

FI:s arbete med de finansiella företagens externa redovisning syftar till att externredovisningen skall utgöra ett bra underlag för de externa intressenternas uppföljning och bedömning av företagen. FI:s eftersträvar i sin regelgivning anpassning till moderna, internationella redovisningsprinciper. Därigenom främjas såväl ekonomiskt meningsfull redovisning som jämförbarhet med utländska finansiella företag.

Vad gäller regelgivningen har det under året inte gjorts några större förändringar i de delar av föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning som berör värdepappersföretag.

Rådgivning och information i redovisningsfrågor sker dels genom telefonkontakter från institut, revisorer och andra intressenter, dels genom särskilda halvdagskonferenser, s.k. redovisningsmöten för institut och revisorer. Under året genomfördes redovisningsmötet för värdepappersbolag i december.

Verksamhetsmål 4 om en förbättrad genomlysning av företagens externa redovisningar är därmed uppfyllt såvitt gäller värdepappersmarknadsområdet.

TILLSTÅND OCH ANMÄLNINGAR

Verksamheten omfattar handläggning av ett stort antal ärendekategorier såsom auktorisation av värdepappersbolag och fondbolag, registrering, och i förekommande fall, godkännande av prospekt, godkännande av fondbestämmelser och mottagande av anmälningar avseende gränsöverskridande verksamhet i utlandet.

Antalet ärenden avseende registrering av prospekt har ökat dramatiskt jämfört med föregående år. Vidare har ärenden rörande godkännande av fondbestämmelser för s.k. nationella fonder, dvs. fonder som t.ex. avviker från placerings- och lånebestämmelserna i regelverket för värdepappersfonder, ökat.

Tillståndsärenden

I samband med verksamhetsuppföljningen görs en samlad kvalitetsbedömning av ett antal faktorer i handläggningen av tillståndsärenden. De faktorer som ingår i bedömningen är kompetens, erfarenhet, extern kommunikation, tekniska hjälpmedel, arbetsprocess och handläggningstider. Bedömningen görs av cheferna på rättsenheterna genom ett kvalitativt omdöme samt en kvantitativ värdering mellan 0-5 för var och en av de sex faktorerna, där fem är högsta betyg. Kvalitetstalet nedan (tabell 21) är ett medelvärde av de kvantitativa värderingar som gjorts under året.

Tabell 21: Kvalitetstal för tillståndsärenden

Kvalitetsbedömning	1998	1999	2000
Medelvärde	3,8	3,6	3,7

Bedömningarna för 2000 visar att kvaliteten i handläggningen av tillståndsärenden på värdepappersmarknadsområdet har höjts under 2000 i förhållande till 1999. En närmare redogörelse för kvaliteten lämnas nedan.

Flertalet jurister har allmän kompetens genom erfarenhet från domstol. Vidare har flertalet av juristerna arbetat med värdepappersrätt hos FI under en så lång tid att de är väl förtrodda med de olika arbetsuppgifterna. Beslutsfattandet är till stor del delegerat.

Vad avser den externa kommunikationen tillmötesgår FI såväl institut som allmänhet genom information per telefon och mail samt genom frekvent förekommande möten med instituten. Dessa möten påkallas ofta med kort varsel. Det stora antalet prospektärenden har föranlett särskilt mycket kontakter med ingivare av prospekt. Vidare handläggs ett stort antal skriftliga svenska och internationella förfrågningar. Flera informationsinsatser riktade till ingivare av prospekt har genomförts under det gångna året. Härutöver har en information lagts ut på FI:s hemsida om hur företag ansöker om tillstånd att bedriva värdepappersrörelse.

Beslutsmallar är ett hjälpmedel som används i mycket stor utsträckning och har medfört att arbetsprocessen vid handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden effektiviserats. FI:s samlade bedömning är att kvaliteten i handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden har höjts under 2000. Handläggningstiderna för tillståndsärenden har för många ärendetyper ökat jämfört med 1999. Eftersom FI:s diarieplan för ärendestatistik ändrades inför 1999 kan inte jämförelser göras bakåt i tiden för samtliga enskilda ärendetyper. Ändringen i diarieplanen kommer dock att förbättra möjligheten till statistikuttag och jämförelser framöver.

Den totala genomsnittliga handläggningstiden för samtliga tillstånds- och anmälningsärenden på

Värdepappersmarknadsområdet

värdepappersområdet har sänkts från 52 dagar 1999 till 36 dagar 2000. I tabellen nedan över handläggningstider framgår dock att för de flesta ärendetyper har handläggningstiden ökat. Att den totala handläggningstiden trots detta har minskat jämfört med 1999 förklaras av att i detta mätetal ingår samtliga ärendetyper med samma vikt. Detta innebär att den stora mängden prospektärenden, 1 184 st. av totalt 2 267 eller 52 % av samtliga avslutade tillståndsärenden på värdepappersområdet, som har mycket kort genomsnittlig handläggningstid (sju dagar) slår igenom i det totala medelvärdet för handläggningstiderna. Handläggningstiden avser tiden från det att ansökningsavgiften för tillståndsärendet har betalats till dess ärendet har avslutats. Det aggregerade mätetalet kan ofta användas som indikator på handläggningstidernas sammanlagda utveckling, men det ovan sagda visar tydligt att det bör brytas ned på enskilda ärendetyper för att kunna analyseras närmare.

Antalet avslutade ärenden har ökat med 39% från 1 623 stycken 1999 till 2 267 stycken 2000. Samtidigt har antalet inkomna ärenden ökat med 37% från 1 613 stycken 1999 till 2 221 stycken 2000. Detta innebär sammantaget att ärendebalansen har minskat under 2000.

Tabell 22: Genomsnittlig handläggningstid i antal dagar

Tillstånds- och anmälningsärenden	1998	1999	2000
Aktier/andelar	-	43	57
Auktorisation/konc	141	175	186
Avreg/omreg	19	30	39
Bolagsordning	38	31	41
Fondbestämmelser-nya	-	100	138
Fondbestämmelser-ändr.	-	56	58
Gränsöverskr. i Sverige	-	36	30
Gränsöverskr. i utlandet	-	44	41
Ledningsprovning	-	67	75
Prospekt	10	11	7
Sammanlägg. fonder	9	84	140
Ägarprovning	-	48	38

Anm.: Streck innebär att ärendetyper ej särredovisas det aktuella budgetåret.

Handläggningstiden för prospekt har minskat med fyra dagar trots att antalet inkomna prospektärenden har ökat med 182 % under år 2000. Detta kan bl.a. förklaras av att FI i en skrivelse till värdepappersinstitutet noggrant redogjort för FI:s rutiner och praxis avseende ärenden rörande prospekt. FI har vidare gentemot institutet åtagit sig att handlägga dessa ärenden inom vissa tidsfrister

Eftersom prospektärenden således utgör förtursärenden och dessa ärenden har ökat så dramatiskt leder detta till att handläggningstiderna för de övriga ärendetyperna inom värdepappersmarknadsområdet har påverkats negativt.

Handläggningstiden avseende auktorisationer har ökat med elva dagar jämfört med föregående år. Detta beror delvis på ökat antal ärenden samt att åtta auktorisationsärenden från 1998 avgjorts under år 2000, vilket nu slår igenom i statistiken.

Handläggningstiderna avseende ärenden rörande gränsöverskridande verksamhet i utlandet har minskat något trots att antalet inkomna ärenden mer än fördubblats.

Handläggningstiderna för ärenden som rör godkännande av nya fondbestämmelser har ökat med 38 dagar jämfört med föregående år. Dessa ärenden har under år 2000 i många fall utgjorts av fondbestämmelser för s.k. nationella fonder, vilka till sin karaktär i många fall både är mer arbetskrävande och mer komplicerade än fondbestämmelser för vanliga s.k. UCITS-fonder.

Beträffande handläggningstiden för sammanläggning av fonder har dessa ökat med 56 dagar jämfört med föregående år. Detta beror på att det i ett par sammanläggningsärenden funnits s.k. fysiska andelsbevis för de fonder som skulle sammanläggas. Detta har komplicerat handläggningen.

Anledningen till att handläggningstiden har ökat för vissa tillståndsärenden jämfört med föregående år är att det under 1999 handlades ett stort antal fondärenden som avsåg fondernas deltagande i det nya premiepensionssystemet. Dessa ärenden handlades med hög prioritet. Detta innebär att andra ärendetyper automatiskt fick en längre handläggningstid och att handläggningen sköts över från 1999 till 2000. Andra anledningar till den ökade handläggningstiden för vissa tillståndsärenden är den allmänt ökade ärendetillströmningen, att prospektärenden behandlas med förtur samt att vissa äldre ärenden avgjorts under det gångna året.

I tabell 23 nedan sammanfattas redovisningen av tillstånds- och anmälningsärenden.

Värdepappersmarknadsområdet

Tabell 23: Nyckeltal för tillståndsärenden jmf 1999.

Nyckeltal	Minskning	Oförändrat	Ökning
Avslutade ärenden			X
Handläggningskvalitet			X
Total handläggningstid	X		
Total ärendebalans	X		

Verksamhetsmål 5 om att handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden skall vara effektiv och hålla hög kvalitet samt att handläggningstiden för olika typer av tillståndsärenden inte skall öka jämfört med 1999 bedöms mot bakgrund av vad som redovisats ovan endast till mindre del vara uppfyllt på värdepappersområdet.

SAMVERKAN OCH SAMORDNING

Verksamheten har bedrivits via samverkan och samordning på nationell och internationell nivå samt genom arbetet med FI:s informationsprodukter. Som exempel kan nämnas medverkan i olika kommittéer, arbetsgrupper, konferenser samt hearings. Vidare kan nämnas de remissyttrandena som avgetts avseende värdepappersmarknadsområdet. FI har i nyhetsbrevet "FI informerar" och pressmeddelandena informerat om förändringar i föreskrifter. I dessa har information också lämnats om viktigare ärenden, såsom t.ex. sanktionsbeslut. Under året har FI tagit emot internationella besökare från ett flertal länder. Dessa har informerats och utbildats inom olika specialområden.

Internationellt arbete

FI deltar på värdepappersmarknadsområdet fortlöpande i olika internationella arbetsgrupper såväl inom EU som globalt. FI har under 2000 varit involverad i totalt 18 arbetsgrupper varav 2 EU-organ, 8 FESCO-grupper och 7 IOSCO-grupper. Ett ytterligare globalt forum för samarbete är Enlarged Contact Group där tillsynsmyndigheterna på fondområdet informellt utbyter erfarenheter från det praktiska tillsynsarbetet. Slutligen finns ett globalt forum som behandlar frågor kring marknadsövervakning.

EU-samarbetet

Under året har FI regelbundet deltagit i Ministerrådsarbetsgruppens möten i Bryssel om nya direktiv för värdepappersfonder. Rådsarbetsgruppen har under de senaste 2,5 åren behandlat två direktivförslag från EU-kommissionen.

Ett annat inslag under året i FI:s europeiska arbete riktat mot EU-kommissionen härrörde från den s.k. Lamfalussy-gruppens offentliggörande

av en delrapport i början av november. FI anordnade under hösten en hearing för den svenska värdepappersbranschen. I anslutning till hearingen utgav FI också en skriftlig rapport.

The Forum of European Securities Commissions, FESCO, består av 17 tillsynsmyndigheter inom EES-området. Detta forum ska verka för att förstärka och fördjupa samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna. De rapporter och standards som FESCO arbetar fram utgör underlag för nationell reglering men används också som underlag i EU-kommissionen när denna initierar nya direktivförslag.

Förutom att vara representerat i FESCO-forum har FI under året deltagit i sju arbetsgrupper. En annan viktig uppgift för FESCO är att följa upp hur de överenskomna standarderna tillämpas i respektive land. En sådan översyn har gjorts av "Market Conduct Standards for Participants in an Offering" samt "Standards for regulated markets under the ISD".

IOSCO-samarbetet

Det globala arbetet är främst koncentrerat till arbete inom IOSCO där FI under 2000 var representerad i Technical Committee, European Regional Committee samt i fem arbetsgrupper. IOSCO har mer än 100 ordinarie medlemmar. FI är medlem i Tekniska kommittén där endast 16 av medlemmarna är representerade. FI har under året intensifierat förberedelserna för IOSCO's årsmöte i Stockholm i juni 2001 då myndigheten skall stå som värd. Temat för konferensen är "Securities Markets in the Information Age". Vid årsmötet beräknas ca 800 delegater delta.

Övrigt

Kontakter med utländska tillsynsmyndigheter sker regelbundet i olika ärenden och samarbetet utvecklas hela tiden. Bl.a. har representanter för olika EES-länders tillsynsmyndigheter under året diskuterat allianser och gemensamma frågor som rör marknadsövervakning.

FI har på värdepappersområdet under 2000 tecknat en bilateral internationell överenskommelse, - Memorandum of Understanding - med "the Securities Market Commission of the Republic of Latvia" i Lettland.

Verksamhetsmål 6 om att FI skall koncentrera det internationella arbetet till ett antal prioriterade områden, bl.a. EU-arbetet, är därmed uppfyllt såvitt avser värdepappersområdet.

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VISSA VÄSENTLIGA UPPGIFTER

Tabell 24: Låneram i Riksgäldskontoret (tkr).

	1995/96		1997		1998		1999		2000	
	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad
Låneram	5 000	2 176	5 000	2 625	6 000	5 933	6 000	4 681	6 000	2 938

Tabell 25: Kredit på räntekonto (tkr).

	1995/96		1997		1998		1999		2000	
	Max Beviljad	Max utnyttjad	Max Beviljad	Max utnyttjad	Max Beviljad	Max utnyttjad	Max Beviljad	Max utnyttjad	Max Beviljad	Max utnyttjad
Kontokredit	10 532	10 228	11 000	8 614	11 088	3 805	10 000	5 704	10 000	7 502

Anm: Max utnyttjad kredit är saldot på räntekontot den dag när saldot är som lägst. År 2000 var saldot som lägst den 17/4.

Tabell 26: Ränta på räntekonto (tkr).

	1995/96		1997		1998		1999		2000	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Ränta	38	192	36	203	223	7	65	15	41	79

Tabell 27: Avgiftsintäkter (tkr).

	1995/96	1997	1998	1999	2000
§ 4 Kanslifunktion, pren.intäkter & FFFS	401	3 026	5 231	6 918	8 090
§ 15 Avgifter för kopiering & registerutdrag	123	87	78	61	53
§ 20 Avgifter för registreringsbevis	502	290	390	329	341
Övriga intäkter	9	-	1	-	-
Summa intäkter av verksamheten	1 034	3 403	5 699	7 308	8 484
Ansökningsavgifter	9 178	6 637	7 566	8 388	11 176
Debiterade och influtna tillsynsavgifter	139 665	96 019	100 242	105 561	113 244
Debiterade, ej influtna tillsynsavgifter	1 653	624	1 826	2 895	6 845
Upplupna tillsynsavgifter	3 830	- 62	814	10	-640
Dröjsmålsränta, tillsynsavgifter	6	18	3	3	0
Upplupen ränta	-	2	-2	-	-
Särskild avgift enligt insiderlagen	-	-	1 843	1 443	1 457
Ränta på avgifter enligt insiderlagen	-	-	2	2	9
Summa intäkter av avgifter m.m. som ej disponeras av myndigheten	154 334	102 938	112 295	118 302	132 091

Tabell 28: Anslagskredit (tkr).

	1995/96		1997		1998		1999		2000	
	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad
Anslags- kredit	5 266	2 351	3 300	-	6 500	-	3 561	303	3 900	-

Nyckeltal

Tabell 29: Anslagssparande (tkr).

	1995/96	1997	1998	1999	2000
	Anslagssparande	Anslagssparande	Anslagssparande	Anslagssparande	Anslagssparande
2B1		4 777	4 701	-	211
2C1					363

Tabell 30: Antal årsarbetskrafter och medelantal anställda.

	1996	1997	1998	1999	2000
Årsarbetskrafter	142	145	147	155	154
Anställda	144	149	154	162	160

Anm: Antal anställda är medelantalet under året fr.o.m. 1999.

Tabell 31: Driftskostnad per årsarbetskraft (tkr).

	1996	1997	1998	1999	2000
Driftskostnad (RR)	100 162	103 674	111 786	122 282	128 390
Årsarbetskrafter	142	145	147	155	154
Driftskostnad per årsarbetskraft	705	715	760	804	834

Anm: Driftskostnad fr.o.m. 1998 exklusive kostnad för kanslifunktionen, dvs. kostnad avseende Bokföringsnämnden och Insättningsgarantinämnden.

Tabell 32: Kapitalförändring (tkr).

	1995/96	1997	1998	1999	2000
Årets kapitalförändring (RR)	7 533	- 475	-172	-1 306	-425
Balanserad kapitalförändring (BR)	- 8 305	- 772	- 1 247	- 1 419	-2 725

Ersättningar och förmåner

ERSÄTTNINGAR OCH FÖRMÅNER TILL VERKSCHEF OCH STYRELSELEDAMÖTER SAMT UPPGIFTER OM STYRELSEUPPDRAG M.M. I ANDRA STATLIGA MYNDIGHETER

Ersättningar utbetalda under budgetåret 2000:

Generaldirektör Claes Norgrens lön⁶: 819 068 kronor

<i>Övriga styrelseledamöter</i>	<i>Sammanträdesarvoden</i>
Kai Barvell	14 000 kronor
Tom Heyman	26 000 kronor
Lars Hörngren	26 000 kronor
Karin Lindell	28 000 kronor
Carin Lundberg	24 000 kronor
Solveig Riberdahl	16 000 kronor
Erland Strömbäck	22 000 kronor
Björn Svedberg	20 000 kronor

Uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag:

Claes Norgren är ordförande i Arbetsgivarverkets styrelse.

Carin Lundberg är ledamot i Länsarbetsnämndens styrelse i Västerbottens län, ledamot i Skattemyndighetens styrelse i Norr- och Västerbotten, suppleant i Riksbanksfullmäktige samt styrelseledamot i Västerbottens Folkblad.

Björn Svedberg är ledamot av Högskoleverkets Näringslivsråd. Han har vidare uppdrag som styrelseledamot i följande aktiebolag: Investor, Saab, NEFAB, Gambro, Chalmers Tekniska Högskola, Kunskaps-TV, HI3G Access AB och Pyrosequencing AB, Nordic Info Group A/S i Danmark samt Salcomp Oy i Finland.

Tom Heyman är ledamot i Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB.

Karin Lindell är ledamot i det till Allmänna reklamationsnämnden knutna rådet samt i Vägverkets trafiksäkerhetsråd.

⁶ Lönen inkluderar semesterlönetillägg, semestertillägg och skattepliktiga traktamenten.

RESULTATRÄKNING

Belopp i tkr

		2000	1999
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		130 534	123 701
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	not 1	8 484	7 308
Intäkter av bidrag		38	122
Finansiella intäkter	not 2	42	69
Summa		139 098	131 200
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal		-88 175	-81 397
Kostnader för lokaler		-16 619	-17 172
Övriga driftkostnader		-30 563	-30 215
Finansiella kostnader	not 2	-259	-251
Avskrivningar och nedskrivningar		-3 276	-3 481
Summa		-138 892	-132 516
Verksamhetsutfall		206	-1 316
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	not 3	132 091	118 302
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-132 722	-118 292
Saldo		-631	10
Årets kapitalförändring	not 4	-425	-1 306

Finansiella delar
BALANSRÄKNING

Belopp i tkr

		2000-12-31	1999-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	not 5	3 110	5 001
Summa materiella anläggningstillgångar		3 110	5 001
Fordringar			
Kundfordringar		26	40
Fordringar hos andra myndigheter		2 864	2 780
Övriga fordringar	not 6	6 857	2 896
Summa fordringar		9 747	5 716
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	not 7	1 751	1 686
Övriga upplupna intäkter		3 999	4 792
Summa periodavgränsningsposter		5 750	6 478
Avräkning med statsverket	not 8	-9 150	-1 923
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	not 9	4 593	2 815
Kassa, postgiro och bank		5	50
Summa kassa och bank		4 598	2 865
Summa tillgångar		14 055	18 137
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring		-2 725	-1 419
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-425	-1 306
Summa myndighetskapital		-3 150	-2 725
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	not 10	2 938	4 681
Skulder till andra myndigheter		2 439	2 247
Leverantörsskulder		5 693	4 702
Övriga skulder	not 11	-911	1 915
Förskott från uppdragsgivare och kunder		154	130
Summa skulder m.m.		10 313	13 675
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	not 12	6 892	7 187
Summa periodavgränsningsposter		6 892	7 187
Summa kapital och skulder		14 055	18 137

Finansiella delar

REDOVISNING MOT ANSLAG OCH INKOMSTTITEL

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
2B1 Finansinspektionen, ramanslag	-303	130 411		130 108	129 897	211
2C1 Avgift för Stadshypotekskassans grundfond			1 000	1 000	637	363

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel	Beräknat belopp enligt reglerings-	Inkomster
2548 Avgifter för Finansinsp verks		131 265
2711 Rest- och dröjsmålsavgifter		1 457
Summa	130 411	132 722

Finansiella delar
FINANSIERINGSANALYS

Belopp i tkr

	2000	1999
Drift		
Kostnader exkl avskrivningar m m	-135 613	-129 035
<i>Finansiering genom avgifter och bidrag:</i>		
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	8 484	7 308
Intäkter av bidrag	38	122
Övriga intäkter	42	69
	<u>8 564</u>	<u>7 499</u>
	-127 049	-121 536
<i>Finansiering från statsbudgeten:</i>		
Medel som erhållits från statsbudgeten för driften	<u>127 232</u>	<u>120 217</u>
Överskott av medel från driften	183	-1 319
Minskning (+) av kortfristiga fordringar	6	-259
Minskning (-) av kortfristiga skulder	-1 903	4 244
	<u>-1 897</u>	<u>3 985</u>
Kassaflöde till drift	-1 714	2 666
Investeringsverksamhet		
Investeringar i materiella tillgångar	-1 400	-2 576
<i>Finansiering av investeringar:</i>		
Lån från Riksgäldskontoret	1 532	2 226
- amorteringar	-3 275	-3 477
Andra långfristiga lån	0	80
- amorteringar	-27	-7
Försäljning av anläggningstillgång	12	27
Tillförda driftmedel	<u>3 302</u>	<u>3 484</u>
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringsverksamhet</i>	1 544	2 333
Överskott av medel för investeringsverksamhet	144	-243
Minskning (-) av kortfristiga skulder avs investeringar	-6	180
Kassaflöde från investeringsverksamhet	138	-63
Uppbördsverksamhet		
Avgiftsinkomster som ej disponeras av myndigheten	132 091	118 302
Ökning (-) av kortfristiga fordringar som avser uppbördsverksamhet	-3 310	-1 080
Ökning (+) av kortfristiga skulder som avser uppbördsverksamhet	23	-117
	<u>-3 287</u>	<u>-1 197</u>
Kassaflöde från uppbördsverksamheten	128 804	117 105
<i>Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten</i>	-132 722	-118 292
Förändring av likvida medel	-5 494	1 416
Likvida medel vid årets början	942	-474
Minskning (-) av kassa och postgiro	-45	50
Ökning (+) av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret (räntekonto)	1 778	-2 428
Minskning (-) av fordran på statsverket	-7 227	3 794
	<u>-5 494</u>	<u>1 416</u>
Likvida medel vid periodens slut	-4 552	942

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Kommentarer till noter

Belopp i tkr där annat ej anges. Då alla belopp är avrundade kan avrundningsdifferenser finnas.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med tillämpliga förordningar. Finansinspektionen följer god redovisningssed enligt förordningar och ESV:s föreskrifter. Finansinspektionen avviker från allmänna råd till 18 § Bokföringsförordningen (SBF) vad avser värdering av fordringar och skulder.

Värdmyndighet

Finansinspektionen är s.k. värdmyndighet för Bokföringsnämnden (BFN) och Insättningsgarantinämnden (IGN). Samtidigt är personalen hos BFN och IGN anställd hos inspektionen. Enligt rekommendationer från Ekonomistyrningsverket tillämpas s.k. bruttoredovisning. Detta innebär bl.a att myndigheternas redovisning till en del är sammanflätad, lön till personal hos BFN och IGN blir både en kostnad (kostnader för personal) och en intäkt (Intäkt av avgifter) hos inspektionen och dessutom Övriga driftskostnader hos BFN respektive IGN. Konsekvensmässigt påverkas alltså Finansinspektionens resultaträkning av förändringar hos BFN och IGN.

Värdering av fordringar

Finansinspektionen avviker från ESV:s allmänna råd om att en individuell prövning av osäkra fordringar bör göras. En fordran bokförs som en osäker fordran när faktura överlämnas till Kammarkollegiet för indrivning. Detta, i sin tur, görs efter en påminnelse. Inspektionen har i årsredovisningen tagit upp samtliga osäkra fordringar som tillgång. Osäkra fordringar uppgår i årsredovisningen till 1 tkr.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgång. Härvid tillämpas följande avskrivningstider.

Typ av anläggningstillgång	Avskrivningstid
Datorer	3 år
Inventarier	3 år
Kontorsmaskiner	4 år

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp över 10 tkr.

Brytdag

Löpande redovisning och anslagsavräkning har gjorts avseende räkenskapsåret fram till 2001-01-10.

Ändrade jämförelsesiffror

Inspektionen har korrigerat mellan posterna Leverantörskulder och Övriga skulder i Balansräkningen för år 1999 jämfört med vad som redovisades i Årsredovisningen för 1999. Korrigeringen är en följd rekommendationer som framkom vid revisionen för nämnda år.

Finansiella delar

NOTFÖRTECKNING

Not 1. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter enligt Avgiftsförordningen (SFS 1992:191) §4, 15 och 20	2000	1999
§ 4 Kanslifunktion, pren.intäkter, konsult & vidaredeb k	8 090	6 918
§§ 15,20 Avgifter för kopiering, registreringsbevis m.m	394	390
Summa	8 484	7 308
Beräknade avgiftsinkomster enligt regleringsbrev:	5 450	4 075

Anmärkning: De relativt stora avvikelserna mellan "beräknade avgifter enligt regleringsbrev" och utfall hänger samman med en förändring av redovisningsprinciper, som första gången tillämpades 1997. Förändringen som åsyftas var att intäkter och kostnader skulle bruttoredovisas. Sedan 1997 har inspektionen redovisat lönekostnader, hyra och kostnad för fullgörande av kanslifunktion för BFN och IGN. På motsvarande sätt redovisas ersättning från dessa som en § 4 intäkt. Under år 2000 har ett flertal arrangemang, bl.a. projekt med Riksbanken och ÖCB, som ej var kända vid årets början genomförts där Finansinspektionen, på samma sätt, först tagit på sig en kostnad för att därefter vidaredebitera och erhålla en intäkt av samma storlek som kostnaden.

Not 2. Finansiella intäkter och kostnader

	2000	1999
<i>Ränteintäkter</i>		
Ränteintäkter på räntekonto i Riksgäldskontoret	41	65
Övriga finansiella intäkter	1	4
Summa	42	69
<i>Räntekostnader</i>		
Räntekostnader på räntekonto i Riksgäldskontoret	79	15
Räntekostnader på lån i Riksgäldskontoret	178	231
Övriga finansiella kostnader	2	5
Summa	259	251

Finansiella delar

Not 3. Uppbördsverksamhet m.m.

	2000		1999	
	Medel som inte disponeras av myndigh	Medel som tillförts statsbudg	Medel som inte disponeras av myndigh	Medel som tillförts statsbudg
Särskild avgift enligt insiderlagen	1 457	1 457	1 443	1 443
Ränta, avgift enligt insiderlagen	9		2	2
Tillsynsavgifter	120 089	120 089	108 456	108 456
Ränta, tillsynsavgifter	0	0	3	3
Ansökningsavgifter	11 176	11 176	8 388	8 388
Upplupna tillsynsavgifter	-640		10	
Periodiserad ränta, tillsynsavgifter	-		-	
Summa	132 091	132 722	118 302	118 292

Not 4. Årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring utgörs av:	2000	1999
Förändring av upplupna tillsynsavgifter	-640	10
Förändring av semester- och löneskulder	328	-1 717
Förändring upplupna intäkter fr Bokföringsnämnden	-168	194
Förändring av förutbetalda kostnader	63	282
Bokfört värde av utrangerad anläggningstillgång	-15	-27
Förändring av övriga periodavgränsningsposter	7	-48
Summa	-425	-1 306

Not 5. Materiella anläggningstillgångar

	Anskaffningsvärde 2000-01-01	Årets tillkommande anläggningar	Årets avgående tillgångar	Årets avskrivn
Datorer, persondatorer	16 734	1 266	-	2 047
Hem-PC	2 960	-	-30	964
Möbler och övrig inredning	1 637	-	-29	95
Kopiatorer, kontorsmaskiner	2 230	134	-352	149
Kopiatorer, finansiell leasing	80	-	-	20
Summa	23 641	1 400	-411	3 275

	Anskaffningsvärde 2000-12-31	Ackumulerad avskrivning	Bokfört värde
Datorer, persondatorer	18 000	15 717	2 283
Hem-PC	2 930	2 442	488
Möbler och övrig inredning	1 608	1 513	95
Kopiatorer, kontorsmaskiner	2 012	1 825	187
Kopiatorer, finansiell leasing	80	23	57
Summa	24 630	21 520	3 110

Finansiella delar

Not 6. Övriga fordringar	2000-12-31	1999-12-31
Uppbördsfordringar	6 845	2 895
Övriga fordringar	12	1
Summa	6 857	2 896
Not 7. Periodavgränsningsposter	2000-12-31	1999-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	1 406	1 373
Övriga förutbetalda kostnader	345	313
Summa	1 751	1 686
Övriga upplupna intäkter		
Upplupen ränta	21	6
Upplupna tillsynsavgifter	3 952	4 592
Upplupna intäkter från Bokföringsnämnden	26	194
Summa	3 999	4 792
Not 8. Avräkning med statsverket	2000-12-31	1999-12-31
Ingående balans	-1 923	-5 717
Avräknat mot statsbudgeten:		
Anslag	130 534	123 701
Inkomsttitlar	-132 722	-118 292
Avräknat mot statsverkets checkräkning:		
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-130 411	-118 697
Uppbördsmedel	126 569	117 479
Transfereringar	-1 197	-397
Utgående balans	-9 150	-1 923
Not 9. Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2000-12-31	1999-12-31
Anslagsmedel	4 313	2 646
Avgifter	280	169
Summa behållning på räntekonto	4 593	2 815
Beviljad kredit på räntekontot	-10 000	-10 000
Kortsiktigt likviditetsbehov	-10 230	-10 830

Finansiella delar

Not 10. Lån i Riksgäldskontoret	2000-12-31	1999-12-31
Ingående skuld	4 681	5 933
Lån upptagna under året	1 532	2 226
Årets amorteringar	-3 275	-3 478
Utgående skuld	2 938	4 681
Beviljad låneram	6 000	6 000

Not 11. Övriga skulder	2000-12-31	1999-12-31
Personalens källskatt	1 664	1 766
Skuld till leasinggivare	47	74
Utredningskonto	-2 679	62
Skuld till egen personal	57	13
Summa	-911	1 915

Jämförelsesiffran till Övriga skulder har ändrats. I årsredovisningen för budgetåret 1999 klassificerades posten Skuld till egen personal som Leverantörsskulder. I år ingår posten i Övriga skulder.

På Utredningskonto avser -2 734 tkr en inbetalning till bank den 29 december. På grund av upphörande av den sk RRV-modellen vid utgången av år 2000 har tömningstransaktionen till Postgirot bokförts på Utredningskonto och reglerats 2 januari 2001.

Not 12. Periodavgränsningsposter	2000-12-31	1999-12-31
Upplupen lön inkl sociala avgifter	278	417
Semesterlöneskulld inkl sociala avgifter	6 575	6 765
Upplupen räntekostnad	20	5
Övriga upplupna kostnader	19	
Summa	6 892	7 187

VERKSAMHETSMÅL OCH ÅTERRAPPORTERING

INLEDNING

Nedan återges de verksamhetsmål med tillhörande återrapporteringskrav samt övrig återrapportering och de uppdrag som regeringen beslutat om i regleringsbrevet för Finansinspektionen år 2000.

VERKSAMHETSMÅL

1. Instabilitet eller andra störningar i det svenska finansiella systemet skall tidigt identifieras.

Återrapportering: 1.1 Finansinspektionen skall i en särskild rapport redovisa sin bedömning av stabiliteten i det finansiella instituten. Rapporten skall lämnas till regeringen senast den 1 november år 2000.

1.2 Finansinspektionen skall redovisa de åtgärder som vidtagits under året med anledning av stabilitetsläget enligt bl.a. 1999 års regeringsrapport. Redovisningen skall också innehålla en bedömning av vilka effekter åtgärderna har haft utifrån stabilitetsläget enligt 2000 års regeringsrapport.

1.3 Finansinspektionen skall i särskild ordning rapportera till regeringen i de fall då inspektionen bedömer att instabiliteten riskerar att negativt påverka det svenska finansiella systemets funktionssätt.

2. Finansiella institut under inspektionens tillsyn skall vara stabila, sunda och ha en väl fungerande intern kontroll, särskilt vad gäller riskbedömning och riskhantering.

Platsundersökningar och annan operativ tillsyn skall prioriteras, särskilt avseende institut på kredit- värdepappersmarknaden, som har stor betydelse för stabiliteten i, och förtroendet för, det finansiella systemet, samt stora försäkringsbolag. Metodutveckling i syfte att förbättra den operativa tillsynen skall också prioriteras.

Återrapportering: 2.1 Finansinspektionen skall redovisa och analysera hur och i vilken utsträckning verksamhetsmålet har uppfyllts.

De viktigaste iakttagelser som gjorts samt de slutsatser som inspektionen drar utifrån avslutade platsundersökningar och annan operativ tillsyn skall även redovisas.

Redovisningen skall därutöver innehålla:

- antalet påbörjade och avslutade platsundersökningar, fördelade på nationell tillsyn och hemlandstillsyn,
- nedlagd arbetstid på platsundersökningar,
- slutsatserna av den kvalitetskontroll som inspektionen gjort av platsundersökningarna under året,
- genomsnittlig styckkostnad för platsundersökningar på respektive verksamhetsområde, samt
- en bedömning av institutens information och klagomålshantering.

3. Finansinspektionen skall bidra till en hög efterlevnad av regler på det finansiella området.

Återrapportering: 3.1 Inspektionen skall för de institut som har stor betydelse för stabiliteten och för förtroendet för den finansiella sektorn redovisa en bedömning av utvecklingen av institutens regelefterlevnad på väsentliga områden samt de slutsatser som inspektionen drar därav. Den beskrivning av vilka varningar som inspektionen delat ut under året skall också redovisas.

Redovisningen skall även innehålla:

- antalet varningar som delats ut,
- en bedömning av vilka regler som i minst utsträckning efterlevs, samt
- en bedömning av i vilken utsträckning instituten hör sammat tidigare års påpekande om bristande regelefterlevnad.

Bilaga 1

4. Finansinspektionens regelgivning skall bidra till stabilitet i och genomlysning av de enskilda finansiella instituten samt ett gott konsumentskydd.

Finansinspektionen skall fortsätta arbetet med att förenkla och i möjligaste mån begränsa regelgivningen. Effekten av regelgivningen skall vägas mot effektiviteten i det finansiella systemet.

Återrapportering: 4.1 Inspektionen skall redogöra för hur och i vilken utsträckning verksamhetsmålet uppfyllts. Redovisningen skall innehålla en analys av hur målfyllelsen utvecklats samt de slutsatser inspektionen drar utifrån den analysen. Redovisningen skall innehålla uppgifter om vilka prioriteringar och åtgärder som vidtagits för att förenkla och begränsa regelgivningen.

Redovisningen skall även innehålla:

- uppgifter om antalet nya, ändrade eller upphävda föreskrifter och allmänna råd och
- genomsnittlig styckkostnad för föreskrift/allmänna råd på respektive verksamhetsområde.

5. Handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden skall vara snabb, kostnads-effektiv och hålla hög kvalitet. Den genomsnittliga handläggningstiden för olika typer av tillståndsärenden, skall med bibehållen kvalitet, inte öka jämfört med budgetåret 1999.

Återrapportering: 5.1 Inspektionen skall redovisa och analysera hur och i vilken utsträckning verksamhetsmålet uppfyllts.

Redovisningen skall innehålla uppgifter om:

- genomsnittlig handläggningstid och styckkostnader för olika tillstånds- och anmälningsärenden,
- en beskrivning av den kvalitetsbedömning som genomförts, samt
- en bedömning av hur kvaliteten i handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden har utvecklats under året samt en jämförelse med den

bedömning som gjorts i årsredovisningen för budgetåret 1999.

6. Finansinspektionens internationella arbete skall bidra till att uppfylla effekt- och verksamhetsmålen.

Finansinspektionen skall koncentrera den internationella verksamheten till ett antal prioriterade områden. Bland dessa områden skall EU-arbetet ingå och då särskilt med beaktande av förberedelser inför det svenska ordförandeskapet.

Återrapportering: 6.1 Finansinspektionen skall redovisa och analysera hur och i vilken utsträckning verksamhetsmålen har uppfyllts. Redovisningen skall innehålla en analys av hur inspektionens tillsynsverksamhet och regelgivning har utvecklats genom den internationella verksamheten.

I redovisningen skall ingå uppgifter om:

- antalet internationella arbetsgrupper och kommittéer som inspektionen deltagit i, samt
- styckkostnad för de mest väsentliga arbetsgrupperna och kommittéerna.

7. Finansinspektionen skall upptäcka onormala händelser i handeln med finansiella instrument och identifiera fall värda att utreda. I sådana fall, som avser misstanke om insiderbrott eller otillbörlig kurspåverkan, skall en utredning genomföras.

Återrapportering: 7.1 De slutsatser som inspektionen dragit utifrån budgetårets utredningar i förhållande till verksamhetsmålet skall redovisas.

Redovisningen skall innehålla:

- antalet påbörjade och avslutade utredningar om misstänkt brott mot insiderlagen och/eller otillbörlig kurspåverkan,
- uppgifter om samverkan med Ekobrottsmyndigheten, samt
- antalet ärenden som överlämnats till åklagare.

ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

1. Inspektionen skall redovisa hur det resurstillskott som inspektionen erhöll för år 2000 har använts.

2. En redovisning av årets mest väsentliga satsningar på metod- och verksamhetsutveckling skall lämnas samt en bedömning av vilka bidrag denna verksamhet haft på målfyllelsen.

3. Kostnadsredovisning:

- I samband med Finansinspektionens kostnadsredovisning enligt 2 st. §7 FÅR¹ skall kostnaderna även redovisas uppdelade enligt inspektionens avdelningar. Kostnaderna för kansli-funktionerna för Insättningsgaranti-nämnden och Bokföringsnämnden skall inte fördelas som administrativa kostnader för inspektionens verksamhet. Därutöver skall följande verksamheter särredovisas totalt och uppdelade per avdelning:
- internationell verksamhet,
- metod- och utvecklingsverksamhet,
- platsundersökningsverksamhet samt,
- administration.

4. Finansinspektionen skall redovisa utgiftsprognos för år 2000 och 2001 för inspektionens anslag. Redovisningen lämnas senast:

25 januari,

14 mars,

19 maj,

14 augusti, samt

6 november.

GENERELLT KRAV PÅ ÅTERRAPPORTERING

Finansinspektionen skall lämna en samlad bedömning av om myndigheten uppfyllt sin del av effektmålen. Redovisningen skall innehålla en beskrivning av hur inspektionens verksamhet bidrar till effektmålen samt förslag på vilka prestationer och indikatorer som är relevanta att mäta.

Den närmare utformningen av redovisningen skall ske i samråd med Regeringskansliet (Finansdepartementet).

UPPDRAG

1. Finansinspektionen skall genomföra en undersökning av institutens uppfattning om inspektionens verksamhet under året. Uppdraget skall dels resultera i en redovisning av institutens uppfattning i frågan, dels i en modell för årliga undersökningar. Modellen för fortsatta undersökningar skall redovisas senast 2 oktober år 2000 för att i samråd med Finansdepartementet kunna användas under år 2001. Resultatet av den första undersökningen skall redovisas i årsredovisningen för år 2000.

2. Finansinspektionen skall undersöka förutsättningarna för ett internt graderings-system för stabilitet i de finansiella instituten. En förstudie skall genomföras i syfte att etablera ett system där inspektionen internt graderar de väsentliga institutens stabilitet efter ett antal kriterier. Vid val av kriterier bör väsentliga skillnader i olika finansiella verksamheter beaktas, bl.a. skillnader i åtagandenas karaktär och tidsperspektiv. En tentativ tidsplan för när ett sådant system skall kunna tas i bruk och resursförbrukning för implementering av systemet skall ingå i studien. Förstudien skall lämnas till regeringen senast den 2 oktober år 2000.

¹ Förordning (1996:882) om myndigheters årsredovisning m.m.

SAMMANFATTANDE RESULTATBEDÖMNING

Nedan sammanfattas resultatet för budgetåret 2000 i förhållande till de verksamhetsmål och åiterrapporteringskrav som regeringen angett i regleringsbrevet för Finansinspektionen. Mål eller krav som inte berör ett visst område har markerats med ett streck (-) i tabellen nedan. Följande skala används vid bedömning av mål-uppfyllnaden.

1. målet uppfyllt,
2. målet till större del uppfyllt,
3. målet till mindre del uppfyllt,
4. målet ej uppfyllt i någon del.

Verksamhetsmål	Försäkrings- marknads- området	Kreditmarknads- området	Värdepappers- marknads- området
1. Att identifiera instabilitet eller andra störningar i det svenska finansiella systemet.	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>
2. Att prioritera platsundersökningar och metodutveckling.	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>
3. Att bidra till hög regelefterlevnad på det finansiella området.	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>
4. Att regelgivningen ska bidra till stabilitet, genomlysning och konsumentskydd.	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>
5. Att snabbt, effektivt och med hög kvalitet handlägga tillstånds- och anmälningsärenden. Handläggningstiderna för olika typer av tillståndsärenden får ej öka jmf 1999.	<i>Målet till större del uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet till mindre del uppfyllt</i>
6. Att koncentrera den internationella verksamheten till ett antal prioriterade områden, bl.a. EU-arbetet.	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>	<i>Målet uppfyllt</i>
7. Att utreda upptäckta fall av otillåten insiderhandel eller otillåten kurspåverkan.	-	-	<i>Målet till mindre del uppfyllt</i>
Uppdrag	Försäkrings- marknads- området	Kreditmarknads- området	Värdepappers- marknads- området
1. Undersökning av institutens uppfattning om FI:s verksamhet.	<i>Uppdraget fullgjort</i>		
2. Undersöka förutsättningarna för ett internt graderingssystem.	<i>Uppdraget fullgjort</i>		

STYCKKOSTNADER FÖR VÄSENTLIGA SLUTPRESTATIONER

Styckkostnaden anger vad en prestation kostar att producera. Den beräknas genom att dividera de totala produktionskostnaderna för en typ av prestation med antalet prestationer av denna typ som har producerats/avslutats under året. För att förklara kostnadsutvecklingen och skillnader mellan olika områden krävs en närmare analys av prestationerna och produktionsprocesserna.

Verksamhetsgren och marknadsområde	Slutprestation	Styckkostnad (tkr)			
		1997	1998	1999	2000
Analys och marknadsöversikt Samtliga verksamhetsområden	Regeringsrapport: <i>Finanssektorns stabilitet</i>	984	1 054	1 132	886
Tillsyn av finansiella institut					
Försäkringsmarknadsområdet	Platsundersökning: <i>Nationell tillsyn</i>	28	38	43	31
Kreditmarknadsområdet	Platsundersökning: <i>Nationell tillsyn</i>	74	77	130	89
Värdepappersmarknadsområdet	Platsundersökning: <i>Nationell tillsyn</i>	67	145	75	41
Regelgivning					
Försäkringsmarknadsområdet	Regler: <i>Föreskrift/Allmänt råd</i>	86	57	161	127
Kreditmarknadsområdet	Regler: <i>Föreskrift/Allmänt råd</i>	188	82	268	602
Värdepappersmarknadsområdet	Regler: <i>Föreskrift/Allmänt råd</i>	111	82	85	282
Tillstånd och anmälningar					
Försäkringsmarknadsområdet	Tillståndsärende: <i>Ändrad bolagsordning</i>	6	9	10	8
Kreditmarknadsområdet	Tillståndsärende: <i>Ändrad bolagsordning</i>	5	5	5	6
Värdepappersmarknadsområdet	Tillståndsärende: <i>Ändrad bolagsordning</i>	1	1	2	2
Värdepappersmarknadsområdet	Tillståndsärende: <i>Prospekt</i>	6	5	3	2
Samverkan och samordning Samtliga verksamhetsområden	Remiss	35	34	58	54

Finansmarknaden ger FI godkänt

Finansinspektionen fick godkänt av den finansiella marknaden i den första i raden av årliga attitydundersökningar som FI utför på uppdrag av regeringen. Betyget 2000 blev 3,38 på en skala mellan 1 och 5.

Nöjdast är bankaktiebolagen och de systemviktiga aktörerna. Mest missnöje visar värdepappersbolagen och de lokala försäkringsbolagen. Det genomsnittliga omdömet beror framförallt på kritik riktad mot föreskrifter och allmänna råd som anses brista i överskådlighet och enkelhet (betyg: 2.84). FI arbetar sedan en tid tillbaka med att förbättra språk och struktur i författningarna, vilket även betonas i årets verksamhetsplan.

Undersökningen ger en bild av företagens förtroende för och inställning till FI och är ett värdefullt dokument i arbetet att förbättra myndighetens arbete. Sammanfattningsvis är de som anser sig känna till myndigheten bäst, bankaktiebolagen och de systemviktiga aktörerna, de som också är mest positiva.

Föreskrifter och allmänna råd

Betydelsen av föreskrifterna och de allmänna råden betraktas av flertalet som stor. Men företagen önskar ett enklare språk och en tydligare struktur. Inte alla känner till att de kan prenumerera på våra föreskrifter per e-post genom att besöka vår hemsida www.fi.se.

Tillståndsärenden

I stort är företagen positiva till FI:s hantering av tillståndsärenden. Undantaget är handläggningstiden som kritiseras av en av tre intervjuade.

Rapportserien

Kännedomen om FI:s rapporter är begränsad. Men relativt många tar del av rapporterna på FI:s hemsida. Den årliga rapporten till regeringen om Finanssektorns stabilitet får ett bra betyg för sina analytiska kvaliteter.

Tillsynsverksamheten

Tillsynen ges i huvudsak ett positivt omdöme och få är uttalat kritiska. Frågornas relevans ifrågasätts dock i viss utsträckning. Det finns ett ifrågasättande kring FI:s förmåga att genom tillsynsverksamheten ge en rättvisande bild av företaget, något som merparten anser vara viktigt.

Marknadsövervakningen

Marknadsövervakningen (utredningar av misstänka insiderbrott och fall av otillbörlig kurspåverkan) anses i stort vara relevant, men tillräckligheten i frekvens och omfattning ifrågasätts i stor utsträckning.